

DZIENNIK BYDGOSKI

Wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt.
Do „Dziennika“ dołącza się co tydzień „SPORT POMORSKI“.
Redakcja otwarta od godziny 8—12 przed południem i od 5—6 po południu.
Redaktor naczelny przyjmuje od godziny 11—12 przed południem.
Rekopisów niezamówionych nie zwraca się.
Redakcja i Administracja w Bydgoszczy, ulica Poznańska 30.
Filje: w Bydgoszczy, ul. Dworcowa 2 — w Toruniu, ul. Mostowa 17.

Przedpłata wynosi w ekspedycji i agencjach 2.75 zł. miesięcznie, 8.25 zł. kwartalnie; przez pocztę w dom 3.11 zł. miesięcznie, 9.33 zł. kwartalnie.
Pod opaską: w Polsce 5.00 zł., do Gdańska 4.60 guld., do Niemiec 4.00 mk., do Francji i Ameryki 7.50 zł. miesięcznie.
W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków itp., wydawnictwo nie odpowiada za dostarczanie pisma, a abonenci niemają prawa do odszkodowania.

Telefony: Redakcja 326, Naczelny redaktor 316, Administracja 315, Bachelerja 1374, — Filje: Bydgoszcz 1299, Toruń 800.

Numer 172.

BYDGOSZCZ, sobota dnia 30 lipca 1927 r.

Rok XXI.

Co czynić dalej?

(Pe samorządowych wyborach na wschodnich kresach.)

I.

Chrześcijańska Demokracja rzadko uderza na trwogę. Nerwowe szarpanie politycznych dzwonek zostawia narodowym demokratom i socjalistom, kruszącym w oczach. Przytem sądzącym interesą kraju z ciasnego, partyjnego podwórka. Nawet narodowa kłeska smuci Ch. D., — ale jej nie przeraża. Bo stronnictwo, oparte o granit wielkich prawd społecznych, nieobalony przez największe burze, umocnione ofiarną miłością Ojczyzny — nie popada w chwilach próby w rozsypkę czy zwątpienie.

Tak ma się w tej chwili rzecz z wyborami samorządowymi na kresach wschodnich. Uważamy je za walną, narodową przegraną w miejscach czułych, dla państwa podwójnie ważnych, — dalecy jednak jesteśmy od lamentu politycznych płaczków, lejących mniej lub więcej szczerze lzy nad wyborczymi rezultatami. Bo wierzymy, że słońce chrześcijańsko-socjalnej idei, oświecające zachodnie ziemie kresowe, a torujące sobie coraz potężniej drogę w głąb Ojczyzny, dotrze i do wschodnich rubieży, zapalając tam pogodniejszy, szczęśliwszy dzień.

Z wielu stron rozlega się surowa krytyka rządu za rozpisanie wyborów we wschodnich województwach. Krytyka łatwa wobec niefortunnych wyników. Wybory są rodzajem bitwy o rezultacie niewiadomym. I nie w rozpisanu wyborów leżało zło, ale w postawie polskiego społeczeństwa, aż w nazbyt licznych miejscowościach niezdolnego sformować jednolitego wyborczego frontu. Rząd przyczynił się niestety do wyborczego rozdwojenia i chaosu wśród Polaków — i tu leży jego wina.

Każdy rząd, który rozumie, że wzięcnie na bagnietach siedzieć nie można, dąży do parlamentarnej większości. Położenie rządu marszałka Piłsudskiego jest wyjątkowo trudne. Społecznemu radykalizmowi nie schlebia. — i to odcina go od lewicy. Nieprzejednane stanowisko narodowych demokratów uniemożliwia oparcie rządu o prawicę. Klody nieporozumienia wyrastają zresztą z niektórych pociągnięć rządowych. Dość wskazać na figury masonskie, szastające się w rządzie, na ignorowanie przez ministra oświaty głosu naszych arcybiskupów co do wychowania młodzieży, na rugi w militaryzowanych na gwałt urzędach, na zawieszony miecz Damoklesa nad nieetykalnością spoczynku niedzielnego. Porozumienie istotnie trudne, zwłaszcza wobec nieufności, sianej po obu stronach przez ludzi skrajnie partyjnych i zawistnych.

Wśród sfer rządowych nurtowała myśl założenia własnego stronnictwa. Liczono na urok rządu, na środki, stojące do dyspozycji kaźdoczesnej władzy państwowej, wreszcie na zniechęcenie pewnych odłamów społeczeństwa do partji dotychczasowych. Szczupłe kadry we formie resztek „Partji Pracy“ były gotowe, resztę mieli stworzyć hałaśliwi sanatorzy, obiecujący przez „Związek Naprawy Rzeczypospolitej“ zmieść inne partje z politycznej widowni. Do Związku zaś garnęli się ludzie dwójakiego typu. Albo, jak ich trafnie

Marszałek Piłsudski w Wilnie.

Premjer interesuje się życiem samorządowym na wschodzie.

Wilno, 28. 7. (Pat.) W dniu dzisiejszym przybył do Wilna p. prezes rady ministrów i minister spraw wojskowych marsz. Piłsudski na kilkudniowy pobyt. Na dworcu kolejowym powitał marszałka wojewoda wileński Raczkiewicz i przedstawiciele miasta. Z dworca udał się p. marszałek do miasta wraz z bratem swym Janem Piłsudskim u którego zamieszkał. Pierwszą połowę dnia spędził p. marszałek w gronie rodziny.

Po południu o godz. 17 p. marszałek przybył do pałacu reprezentacyjnego i

odbył dłuższą konferencję z wojewodą Raczkiewiczem, który złożył p. marsz. Piłsudskiemu szczegółowe sprawozdanie ze swych aktualnych zagadnień z zakresu stosunków politycznych, spraw administracyjnych i gospodarczych województwa wileńskiego, informując m. i. p. marszałka o wynikach wyborów samorządowych w województwie. Najbliższy dzień lub dwa pobytu p. marszałka poświęcony będzie załatwieniu ściśle fachowych spraw wojskowych.

Jakie podwyżki dostaną od 1 września kolejarze?

Warszawa, 29. 7. (Tel. wł.) Projekt ustawy o uposażeniu pracowników kolejowych zmienia całkowicie system uposażeniowy kolejarzy, wyjmując ich płace z mocy obecnie obowiązującej ustawy. Z porównania dotychczasowych skali plac z projektowanymi wynika teoretycznie podwyżka dla pracowników w grupach niższych około

25%, w grupach zaś najwyższych około 100%. Konstrukcja zasadniczych wynagrodzeń jest gorsza od obecnie obowiązujących, chociaż w rezultacie i dla nieetatowych nastąpiła podwyżka niewiele więcej w tym samym stosunku co dla grup etatowych.

Projekt ministerstwa obudził wśród kolejarzy dużo zastrzeżeń.

Kto w Polsce dostaje koncesje tytoniowe?

Agitator komunistyczny i fałszerz papierów monopolowych. A rzetelni inwalidzi czyszczą przechodniom buty na ulicy.

Kraków, 28. 7. (Pat.) Organa policji politycznej przeprowadziły w dniu dzisiejszym w Krakowie szereg rewizji w mieszkaniach miejscowych działaczy komunistycznych. Oprócz literatury komunistycznej wykryto w mieszkaniu Wojciechowskiego składnicę podrobionych papierosów monopolowych tzw. płaskich. Wojciechowski, który jest właścicielem kiosku z wyrobami monopolowymi w Rynku Podgórskim, upra-

wiał agitację komunistyczną, pozatem należy do szeregu podrabiaczy monopolowych wyrobów tytoniowych. W aferę fałszowania papierosów wmieszany jest również głośny komunist krakowski St. Felus. Zdołał on zbiec przed aresztowaniem. Cały kontyngent fałszywych papierosów skonfiskowano a sprawę przekazano prokuraturze.

Wojewoda Pomorski radzi nad programem pobytu Prezydenta Rzeczypospolitej na Pomorzu.

Warszawa, 28. 7. (Tel. wł.) Wczoraj przybył do Warszawy wojewoda pomorski p. Młodzianowski i odbył narady z ministrem Składkowskim i z mini-

strem Kwiatkowskim w sprawie szczegółów pobytu Pana Prezydenta Rzeczypospolitej na Pomorzu.

Konserwatyści wchodzą na widownię.

Warszawa, 29. 7. (Tel. wł.) Jak wiadomo, niedawno odbyły się w Warszawie narady konserwatystów krakowskich i wileńskich monarchistów. Niebawem po tej naradzie był przyjęty w Belwedrze prezes stronnictwa prawicy naro-

dowej p. Zdzisław Tarnowski.

W kołach konserwatystów opierając się na przykładzie z hr. Borkowskim, nowym wojewodą lwowskim, liczą na dalsze powoływanie do administracji przedstawicieli konserwatystów.

scharakteryzował jeden z przeciwników, osobniki „skądinąd najlepszej chęci, ale ignoranci w sprawach życia politycznego i społecznego“, albo karierowicze najgorszego typu. I ci niestety nadali ton partji. Uderzyli w hojnie fundowane dziennikarskie gongi — i poszli ścieżką w społeczeństwo, które zebrało teraz na wschodnich kresach wyborczą burzę. Strzelcy swoim słynnym „maszerują“ rozreklamowali sami, że to oni stanowią przednią straż i jądro nowej politycznej gwardji — i dlatego

muszą pierwsi przyjąć odpowiedzialność za skutki całej roboty.

A skutki są wręcz fatalne. Dziwić się rządowi, poczętemu z rewolucyjnego, majowego czynu, że odważył się w nieskrystalizowanych warunkach na wybory samorządowe — trudno. Jedno ryzyko pociąga za sobą drugie. Rząd, rozpisując wybory, dał przedewszystkiem wyraz poszanowaniu praw i tradycji autonomicznych. Mógł w ten sposób poszukać nawiązania rwącej się nici pomiędzy sobą a społeczeństwem. Przytem wybadać

nastroje kresowych mniejszości narodowych, jak i konsolidację i postępy osiadłego tam żywiołu polskiego. I zaiste — nie w rozpisaniu wyborów leży wina rządu, ale w jego stanowisku wyborczym, w udziale w wyborach, zakapturzonemu w partjach sarnacyjnych.

Rząd wypuścił cugle z rąk, a może i porwały je stronnictwa, oparte o pieniądze i wpływy rządowe. Niesione ambicją władzy za wszelką cenę, gnane trwogą jutra, stale niepewnego dla wszelkiego sztucznego stronnictwa, pozbawionego oparcia w narodzie.

Partje rządowe poszły do wyborów i pobity... rząd na głowę. O wieś nie udało im się nawet zaczepić. W miastach siedmiu województw dawnego zaboru rosyjskiego na 1574 miejsc radzieckich zdobyły „Partja Pracy“ i „Związek Naprawy Rzeczypospolitej“ razem 90 mandatów. Lepiej poszło „naprawiaczom“ w Małopolsce Wsch., — ale za cenę rozbitcia własnego społeczeństwa i najszkodliwszego sojuszu oraz fanatycznego wzmożenia najsakrajniejszych odłamów mniejszości narodowych.

Na wschodnich kresach są szkody wyborcze największe. Łamaniem rąk ich nie naprawimy. Trzeba nakreślić taktkę postępowania wobec wytworzonej sytuacji i działać z żelazną konsekwencją.

Dr. A. B.

Jeszcze o tendencyjnym charakterze zjazdu dziennikarzy w Gdańsku.

Gdańsk, 28. 7. (Pat.) Tutejsza prasa niemiecka przyznaje, iż zakończony przed kilku dniami zjazd przedstawicieli prasy niemieckiej oraz przedstawicieli germanofilskiej prasy skandynawskiej i bałtyckiej był manifestacją na rzecz niemieckości Gdańska. Niemiecka prasa gdańska z nietajoną radością stwierdza, że wszyscy bez wyjątku dziennikarze skandynawscy i bałtyccy, uczestniczący w tym kongresie podkreślali na każdym kroku niemiecki charakter Gdańska.

Okręty amerykańskie odwiedzą Gdynię.

Warszawa, 29. 7. (Tel. wł.) Dnia 25 sierpnia przyjeżdżają do Gdyni i Gdańska z wizytą dwa kontrtorpedowce amerykańskie, na pokładzie których znajduje się 118 marynarzy i 6 oficerów.

Walka o Chorzów.

Warszawa, 29. 7. (Tel. wł.) Niemiecka prasa prawicowa donosząc o decyzji Międzynarodowego Trybunału Haskiego w sprawie ekcepcji głoszonych przez rząd polski w sporze polsko-niemieckim o zakłady chorzowskie, wyraża opinie, iż decyzja ta nie przynosi Niemcom praktycznych wyników. Jedynym pozytywnym wynikiem może być — zdaniem Niemców — wznowienie rokowań z Polską nad sposobem rozstrzygnięcia przedmiotu sporu.

Instytut eksportowy w Polsce

Warszawa, 29. 7. (Tel. wł.) Przy ministerstwie przemysłu i handlu powstał państwowy instytut eksportowy. Kierownikiem instytutu mianowany został b. dyrektor Targów Wschodnich p. Turski.

Przedstawiciel Ministerstwa Spraw Wojskowych w Zarządzie Żeglugi polskiej.

Warszawa, 29. 7. (AW). Prasa popołudniowa podaje, że w skład rady nadzorczej państwowego przedsiębiorstwa „Żegluga Polska“, które mieści się w Gdyni i eksploatuje 6 rządowych statków handlowych i 2 pasażerskie ma wejść niebawem przedstawiciel Ministerstwa Spraw Wojskowych, a to ze względu na to, że w razie wojny statki te stanowią rezerwę wojskową.

Ś. p. Banasik, redaktor „Dziennika Chicagoskiego“.

Lwów, 28. 7. PAT. Wczoraj wieczorem zmarł we Lwowie w szpitalu redaktor „Dziennika Chicagoskiego“, Banasik. Przyjechał on we wtorek do Lwowa jako uczestnik wycieczki weteranów armii polskiej w Ameryce. Zachorował on już podczas podróży, tak, że z wagonu musiano go wynieść na noszach. Zmarł w podeszłym wieku.

Niema stanu wojennego między Litwą a Polską.

Ryga, 29. 7. (Tel. wł.) Z Kowna donoszą, że rząd litewski wysłał do rządu polskiego i mocarstw zachodnich notę, w której donosi o ustaniu stanu wojennego między Litwą a Polską.

Oszczercza min. Miedzińskiego skazany na 2 miesiące.

Warszawa, 29. 7. (Tel. wł.) Na wczorajszej rozprawie sądowej przeciwko inżynierowi Paully'emu, oskarżonemu o zniesławienie ministra Miedzińskiego, zapadł wyrok, skazujący oskarżonego na 2 miesiące więzienia.

(Paully na wiecu zarzucił min. Miedzińskiemu, że liczników telefonicznych nie zaprowadził on bezinteresownie. — Red.)

Do walki z żebractwem!

Warszawa, 28. 7. (Pat.) W dniu 28 bm. ministerstwo pracy i opieki społecznej przesłało do biura prawnego przy Prezydium Rady Ministrów projekt rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o zwalczaniu żebractwa i włóczęgostwa.

Przed ponownym podjęciem rokowań z Niemcami.

Berlin, 28. 7. (Tel. wł.) „Berliner Tageblatt“ podkreśla, iż uzgodnienie stanowiska Polski i Niemiec w toku rokowań dyplomatycznych nad sprawą osiedleńczą posiada charakter tymczasowy, ponieważ Polska zastrzegła sobie prawo do wystąpienia z żądaniem wyrównania gospodarczego w toku rokowań traktatowych. W związku z mającymi się rozpocząć rokowaniami handlowymi dziennik przypomina, iż w okresie zerwania rokowań handlowych wyrażono życzenie, aby na stanowiskach kierowniczych przyszłych delegacji nastąpiły zmiany personalne.

Zarządzenia rządu greckiego przeciwko gorącej rewolucji.

Budapeszt, 28. 7. PAT. Dzienniki donoszą z Aten, o specjalnych zarządzeniach, przedsięwziętych przez rząd grecki w związku z wiadomościami, jakie doszły do rządu, iż oficerowie marynarki, będący zwolennikami Pangalosa mają zamiar przedostać się zapomocą łodzi motorowych na pokład okrętów wojennych celem obsadzenia tychże i zainicjowania rewolty, przeciwko obecnemu rządowi.

„Anschluss“ nieaktualny.

Berlin, 28. 7. (Pat.) Organ tzw. bloku stalowego „Deutsche Allgemeine Ztg.“ ogłasza dziś niezwykle charakterystyczny artykuł pióra jednego z czołowych polityków austriackich w sprawie stosunku Austrii do Niemiec. Autor artykułu oświadcza, że koła wiedeńskie zdają sobie doskonale sprawę z niemożliwości przeprowadzenia Anschlussu w obecnej chwili. Nastąpić to może dopiero w drodze powolnej ewolucji. Natomiast już dziś należy z naciskiem podkreślić konieczność zbliżenia gospodarczego między Austrią a Niemcami.

Kasiarze podkopali się pod drukarnię banknotów państw.

Celem ich była kasa z kilku milionami złotych. — Herszt kasiarzy, olbrzym Kapała, został po zaciętej walce ciężko ranny.

Warszawa, 29. 7. (Tel. wł.). Wczoraj, po 10-dniowej obserwacji policja zlikwidowała szajkę międzynarodowych kasiarzy, która od dłuższego czasu budowała podkop pod Państwowe Zakłady Graficzne. Kasiarze byli tylko 2 metry od celu, którym był skarbiec 4-tej drukarni, zawierający świeżo wydrukowane banknoty nowych emisji wartości kilku milionów złotych, oraz ich klisze.

Kasiarze widząc, że nie ujdą rąk policji zabarykadowali się w szopie. Policja zmuszona była kilka minut ostrzeliwać szopę, nim się kasiarze poddali ze swym „królem“ Stanisławem Cichockim.

Gdy policja przystąpiła do aresztowania kasiarzy, jeden z nich, niezwyklej siły nazwiskiem Kapała, dobył rewolweru i zaczął ostrzeliwać policję. W wyniku strzelaniny Kapała został ciężko ranny. Przewieziono go do szpitala.

Kasiarze pracowali według najnowszych zasad techniki: W podziemiach znaleziono butlę z tlenem i pompę powietrzną. Kasiarze zaopatrzeni byli w maski gazowe. W podkopie była urządzona instalacja elektryczna.

Podkop miał długości 25 metrów. W obławie na kasiarzy brało udział około 100 policjantów i wywiadowców.

Fatalna gospodarka w „Orbisie“.

Rząd szuka innego konsorcjum.

Warszawa, 29. 7. (Tel. wł.). Koła rządowe noszą się z zamiarem unieważnienia umowy koncesyjnej Spółki Akcyjnej „Orbis“ i przekazania uprawnień tej spółki innemu konsorcjum. Decyzja rządu w tej sprawie zapadnie po uzgodnieniu stanowiska pomiędzy ministerstwami: komunikacji i skarbu. Koncesję „Orbisa“ ma objąć spółka polsko-włoska, w której grupa polska posiadać ma 60 procentów, wyzyskując nadto niecent udziału a włoska 40 proc. Głównym powodem odebrania koncesji „Orbisowi“ jest to, że przekazana przez rząd firmie tej propaganda turystyki polskiej zagranicą została przez „Orbis“ zaniedbana.

(Biuro podróży „Orbis“ jest prawdziwą dojną krową dla koncesjonariuszy. Koncesję tę posiadał Ziemiński Bank Kredytowy we Lwowie i wykonywał ją, ze szkodą dla kolei i dla publiczności, wyzyskując nadto niemiłosiernie zajętych w Orbisie urzędników. Skandaliczną tę gospodarkę należy i tem tłumaczyć, że Ziemiński Bank Kredytowy pod rządami dyrektora dra Lipieya doprowadzony został do kompletnej ruiny i bezwzględnie zyski ciągnięte z Orbisu miały ratować puste kasy banku. Gospodarka w Orbisie musiała stać się bardzo skandaliczną, jeżeli kolej zrywa ze swymi benjaminkami i ogląda się za nowymi koncesjonariuszami. Red.)

Przypomnienie barbarzyństwa niemieckiego z wojny światowej.

Podpalenie miasteczka Orchies.

Paryż, 28. 7. PAT. W odpowiedzi na kilkakrotnie ponawiane twierdzenia niemieckie w sprawie pożaru miasteczka Orchies w r. 1914, agencja Havasa ogłasza dwa dokumenty, stwierdzające winę Niemiec.

Pierwszy dokument stanowi pismo mera Orchies, z datą 25 września 1924 r., wystosowane do prefekta departamentu Nord, a donoszące o przebiegu wypadków, które wydarzyły się w mieście. Pismo to stwierdza, iż do miejscowości tej przybyło 4 września 1914 r. 7 samochodów niemieckich z żołnierzami, noszącymi odznaki Czerwonego Krzyża w celu zabrania rannych. Żołnierze ci dali pierwszą strzałę do

patroli francuskiego. Francuzi odpowiedzieli ogniem, zabijając czterech Niemców i zdobywając trzy samochody. Nazajutrz kolumna wojsk niemieckich podpała domy w mieście i uprowadziła ludność cywilną. Francuzi odparli atak, biorąc do niewoli szereg żołnierzy niemieckich, z których jeden wyznał, że otrzymał rozkaz podpalenia domów w miasteczku celem pomszczenia zabitych żołnierzy niemieckich z Czerwonego Krzyża.

Drugi dokument przedstawiony przez naocznego świadka wypadków i potwierdzony przez wszystkich mieszkańców Orchies przedstawia wypadki w sposób identyczny.

Szał rekordów lotniczych.

Lot z Buenos Aires do Nowego Jorku. — Nowy rekord wysokości lotnika amerykańskiego. — Budowa stuosobowego samolotu transatlantyckiego.

Berlin, 28. 7. PAT. „United Press“ donosi z Buenos Aires, że lotnikowi Franciszkowi Kastrzyńskiemu udało się odbyć w locie próbnym rekordowych 105 godzin. Kastrzyński pochodzi z Berlina i jest z zawodu mechanikiem. Zamierza on na aparacie własnej konstrukcji odbyć lot z Buenos Aires do Nowego Jorku.

Nowy Jork, 28. 7. AW. Amerykański porucznik Carlton zdobył nowy rekord wysokości lotu osiągając wysokość 14.500 metrów. W chwili osiągnięcia tej wysokości pękły niespodzianie cylindry w motorach zmuszając lotnika do lądowania. W czasie lądowania cały aparat został doszczętnie zdruzgotany, lotnik jednak szczęśliwym zbiegiem okoliczności wyszedł cało, przyczem udało mu się ocalić aparat do mierzenia wysokości, który jest dowodem pobicia rekordu.

Nowy Jork, 28. 7. AW. Amerykański przedstawiciel T-wa budowy Motorów Lotniczych Dorniera oświadczył na bankiecie wydanym na cześć lotnika angielskiego Courtneya, że obecnie buduje się w Friedrichshafen olbrzymi statek powietrzny przeznaczony dla lotów transatlantyckich. Statek będzie posiadał motor o sile 7.000 HP i pomieści w specjalnych kabinach 100 osób wraz z bagażem. Pierwszy lot odbędzie się na wiosnę przyszłego roku.

Zczerniałe, żółte lub zaniedbane

Z E B Y

doprowadza do porządku i nadaje śnieżną białą proszek

ALBOL 17051

Do nabycia we wszystkich pierwszorzędnych składach aptecznych i perfumerjach.

Skład główny
Perfumerja PERFECTION, Szpitalna 10.

Gdańska „Schutzpolizei“ i monarchiści. Gdańsk, 28. 7. (Pat.) Gdański Stahlhelm, organizacja monarchistyczna, propagująca ideę odwetową, zebrał wczoraj kilku oficerów i kilkunastu żołnierzy gdańskiej policji ochronnej, tzw. Schutzpolizei, wyjeżdżających do Ameryki południowej. Przy tej okazji ujawnił się ścisły, niedopuszczalny związek, łączący policję z monarchistycznymi organizacjami wywrotowymi. Pisma gdańskie bowiem stwierdzają, że odjeżdżający do Ameryki południowej oficerowie policji byli równocześnie czynnymi członkami Stahlhelmu.

Możliwość rewolucji w Rumunii.

Praga, 29. 7. (Tel. wł.) Pisma tutejsze podają, na podstawie wiadomości zasięgniętych u podróżnych, przybyłych z Rumunii, że mimo wszelkich pozorów pokojowych Rumunii grozi rewolucja. Naród żywi wielką sympatię dla ks. Karola i domaga się jego powrotu na tron. Nie jest prawdą, jakoby b. następca tronu poróżnił się z matką, przeciwnie, wszyscy w Rumunii oczekują połączenia się królowej Marii ze synem, celem obalenia zniechwalonych rządów Bratianu.

Aresztowania na Ukrainie.

Warszawa, 29. 7. (Tel. wł.) Władze sowieckie aresztowały w Kijowie dwięciu wybitnych działaczy ukraińskich, przybyłych rzekomo z Polski celem prowadzenia na Ukrainie akcji przeciwkomunistycznej. Aresztowania te mają rzekomo łączność z niedawnym zjazdem ukraińców w Krakowie.

Aresztowanie Rossbacha.

Berlin, 28. 7. PAT. Jedna z korespondencji berlińskich donosi, że osławiony porucznik Rossbach, jeden z przywódców puczu Kappa, aresztowany został na zlecenie sądziego śledczego w Schwerinie, w posiadłości ziemskiej w Meklemburgii. Rossbach miał w ostatnich czasach tę posiadłość, w której założył szkołę przysposobienia fizycznego młodzieży. Aresztowanie to — jak zaznacza korespondencja — pozostaje w związku z wydanym przez Rossbacha w czasie puczu wyrokiem śmierci na kilku republikanów.

Czy nie kometja, odegrana przez bolszewików?

Paryż, 27. 7. (Pat.) W sferach rządowych wielkie zainteresowanie budzi tocząca się obecnie śledztwo w sprawie niejakiego Konstantego Sołowskiego, oskarżonego o sfalszowanie dokumentów, które zostały sprzedane przez niego i rzekomych jego współpracowników różnym poselstwom zagranicznym w celu skompromitowania ambasady sowieckiej i stwierdzenia udziału jej w robocie trzeciej Międzynarodówki. Sołowski został przyaresztowany na żądanie pierwszego sekretarza ambasady sowieckiej, Diwilkowskiego w chwili, gdy ten przyszedł zaproponować mu sprzedaż szeregu dokumentów.

Śmierć 1000 osób z powodu przerwania tamy.

Londyn, 28. 7. (Pat.) Według doniesień, otrzymanych z Kalkuty, kanał, który zasilal wodą okręg Baroda, miał przerwać tamy, powodując śmierć tysiąca osób. Połączenia pomiędzy okręgiem Baroda a Bombajem mają być przerwane.

Konkurs na pieśń wojską.

Związek Tow. Powstańców i Wojaków na terenie D. O. K. VIII ogłasza niniejszem konkurs na pieśń, odpowiadającą jego charakterowi jako organizacji Przysposobienia Wojskowego. Tekst powinien obejmować trzy zwrotki po 4—6 wierszy. Rytm dostosować należy do tempa marszowego.

Za najlepszy utwór (według uznania zarządu Związku) wyznacza się nagrodę w wysokości 200 złotych.

Prace konkursowe należy nadsyłać do 20 sierpnia na ręce podpisanego.

J. Teska,

referent oświatowy Związku Tow. Powstańców i Wojaków na terenie D. O. K. VIII — Bydgoszcz.

Chmury na widnokręgu rządowym.

W zorganizowanej opinii kraju, t.j. tej, którą reprezentują partje, stanowisko obecnego rządu nigdy nie było silne. Związek Ludowo-Narodowy (endecja), „Piaś” (Witos) i N. P. R. prawica zgóry zajęły wobec niego stanowisko nieprzejednane. Powód jest jasny, a jest nim odsunięcie od wpływów na rządy państwem. Resztę wyjaśnia nam proces generała Żymierskiego, w którym przywódca N. P. R-u poseł Popiel tak skandaliczną odgrywa rolę — nie mówiąc już o organie warszawskim tej partji — „Głosie Codziennym”, który mógł powstać i wychodzić li tylko dzięki skandalicznej gospodarce funduszami państwowymi w czasach przedmajowych.

Stanowisko Chrześc. Demokracji jest znane i nie potrzebujemy się o niem obszerniej rozwodzić. Jest ono krytyczne o tyle, o ile, poczynania rządu tego wymagają. Do awanturycznych wystąpień przeciw rządowi, jakby tego pragnęli przywódcy wymienionych ugrupowań, Ch. D. wciągają się nie da.

O stronnictwach rządowych w całym tego słowa znaczeniu mówić wogóle nie można, bo ani Związek Naprawy Rzeczypospolitej, ani Klub Pracy (Bartla) nie stanowią poważniejszych skupień politycznych. Jedynie **obóz konserwatywno-ziemiański**, dążący w ostatnim czasie do konsolidacji wewnętrznej, bo na razie jeszcze jest rozbity na rozmaite grupy, zakrawa na poważniejszą partję rządową. Nie wierzymy jednak, aby zdołał stworzyć dość silną podstawę dla rządu, bo sam jest za słaby, a silnych sojuszników bodaj czy sobie zjedna.

Na lewicy widzimy rozbitcie. Dość silne liczebnie radykalno-chłopskie „Wyzwolenie” nie tai niezadowolenia z rządu. Znosi się na to, że stanowisko jego jeszcze ulegnie obostrzeniu od chwili, gdy powróci do niego poseł Thugutt, który świeżo wypowiedział bardzo ostre uwagi pod adresem rządu. Skrajniejsze od niego Stronnictwo Chłopskie również rozczarowane jest, że rząd marszałka Piłsudskiego nie przystąpił do podziału ziemi bez odszkodowania, co jest marzeniem rozmaitego pokroju komunistów chłopskich (poza b. dzielnicą pruską).

Hiszpanja budzi się do nowego życia.

Szczęśliwa działalność rządu de Rivery.

Madryt, 27. 7. (Ag. Fabra-Pat.) Prasa powtarza artykuł dziennika włoskiego „Corriere d'Italia”, zatytułowany „Nowa Hiszpanja”, przedstawiający zmiany, jakim uległ w ostatnich latach kraj. Dziennik zaznacza m. i., iż rząd gen. Primo de Rivery, który jest wyrazem wiary i życia narodu hiszpańskiego, zdołał rozwiązać problem powszechnego pesymizmu. Dawni politycy są

obecnie odsunięci od życia Hiszpanji, a ci, którzy utrzymują, że je zwalczają, nie posiadają ani sympatji ani zwolenników. Dziennik kończy artykuł stwierdzeniem, że **Hiszpanja budzi się do nowego życia**, pozostając jednocześnie wierną tradycjom i zdąża w kierunku wielkiej pomyślności materialnej i moralnej.

Echa mowy Poincaré'go w Niemczech.

Berlin, 26. 7. (AW) Ostatnia mowa Rajmunda Poincarégo w Orchies spowodowała nową kampanję prasy nacjonalistycznej a zwłaszcza hugenbergońskiej, bezceremonialnie atakującej Poincarégo oraz zarzucającej mu, iż dla złośliwego podjudzenia opinii światowej przeciw Niemcom, przypomina okrucieństwa rzekomo popełnione w czasie wojny przez Niemców. Natomiast prasa lewicowa znacznie rozważniej odniosła się do wystąpienia fran-

cuskiego premiera. Socjal - demokratyczny „Vorwaerts” potępia nawet ostro wystąpienie hugenbergońskiej „Nacht - Ausgabe” przeciw Poincarému, nazywając je bezwstydnym. Dziennik socjal - demokratyczny stwierdza, iż reminiscencje wojenne Poincarégo nie przyczyniają się do zbliżenia franco - niemieckiego dodaje jednak, iż między wierszami przemówienia Poincarégo łatwo można wyczytać chęć pojednania.

Olbrzymia wystawa ogłoszeniowa w Londynie.

Angielska ruchliwość i przedsiębiorczość może się poszczycić nowym wielkiem dziełem, a mianowicie największą wystawą ogłoszeniową świata, która w tych dniach została otwarta w halach Olimpij w Londynie. O rozmiarach wystawy można sobie zrobić pewne wyobrażenie zważywszy, że wystawiają prócz potężnej prasy londyńskiej dzienniki z całego świata w liczbie 10 tysięcy.

Prasa londyńska imponuje ogromnymi cyframi swych nakładów. Tak np. „Daily Mail” wydaje codziennie przeszło 1 i pół

miliona egzemplarzy „Daily Chronicle” przeszło 1.000.000, „Daily Mirror” 920.000, „Evening News” 760.000, „Daily Herald” 362.000, wreszcie największy dziennik „News of the World” („Wiadomości świata”) w olbrzymim nakładzie dziennym 3 miliony egzemplarzy. Polska jest zastąpiona przez 3 pisma warszawskie.

Główną atrakcją dla zwiedzających stanowi niesłychanie efektowna reklama świetlna, stosowana w mierze i sposób dotychczas jeszcze niebywały.

Masy ludności robotniczej i urzędniczej, które spodziewały się poprawy swej doli, a w nadziejach swych się zawiodły, również są rozgorzyczone. To rozgorzyczenie, słuszne, lecz mające źródło swe w położeniu państwa, wyniszczonego kilkoletnimi nieudolnymi i rabunkowymi rząda-

mi, wyzyskują **komuniści**, którzy w demagogii swej nie potrzebują się kępować ani sumieniem, ani troską o państwo. Ich powodzenie zatrwożyło **Polską Partję Socjalistyczną**, która zatrwożyła się o przyszłość swoją. Jako głównie odpowiedzialna za przewrót majowy i mająca swoich

ludzi w rządzie, łatwo mogła popaść w niełaszkę u zawiedzionych mas, co zrzuciła wyzyskując komuniści. Postanowiła więc „robić opozycję” i robi ją niezgorzej. Od dłuższego już czasu organ jej „Robotnik” wali w rząd co się znieści, a ostatnio dwukrotnie silnie zaatakowała P. P. S. pozycję rządową i to z okazji zamknięcia sesji sejmowej i zatargu socjalistycznych związków kolejarskich z ministrem Romockim. Poszło o sprawy napozór ogółu kolejarzy, ale „towarzysz” poseł Kuryłowicz używał takiego tonu, że ostatecznie minister Romocki zatarg przegrał. Czy się ułaski groźby strajku, czy też z innych względów ustąpił, trudno dociec.

Musi P. P. S. jednak mieć obawę o przyszłość i o wpływy swoje, bo ogłosiła odezwę do „proletariatu”, pchnąca mocno siarką i prochem. Jest to **odezwa bojowa**. Czytamy w niej, że „klasa robotnicza odepchnięta jest od wpływu na Państwo”. Znacząco oczywiście, że przywódcy socjalistyczni nie mogą wywierać wpływu na rząd, a to ich boli.

„Rząd, zamykając sesję, stwierdził, że nie chce zmiany na lepsze dzisiejszego stanu rzeczy, — „ocalił” swoją „wszechwładzę”, **ugodził w podstawy demokracji parlamentarnej**.

Towarzysze! Robotnicy! Wy byliście ogniskiem i siłą walk o niepodległość. Dziś Wasza organizacja polityczna, Wasza organizacja zawodowa, są odrzucone przez Rząd, powstały z przewrotu Waszą krwią spryskanego, na rzecz tych klas społecznych, które zawierały zawsze i przy każdej sposobności ugodę z mocarstwami zaborczymi. Kapitalista, obszarnik i biskup sięgają w Polsce pod władzę.

Robotnicy! Włóścianie! Mówimy Wam otwarcie, jasno i szczerze:

Demokracja jest w niebezpieczeństwie!

Prawa i społeczne zdobycze Wasza są w niebezpieczeństwie!

Stronnictwa polityczne prawicy — endecy i chadecy — poniosły klęskę w maju r. 1926. Dzisiaj kapitaliści i obszarnicy odnoszą zwycięstwa w dziedzinie najważniejszej, w dziedzinie **społecznej i gospodarczej**. Za temi zwycięstwami musi kroczyć śladem **dyktatura burżuazji**, dyktatura także polityczna.

Tak oto mówi odezwa tych, którzy w Polsce pierwsi rządy objęli i położyli podwaliny pod nieład, z którego trudno wybrnąć, a dziś znowu by rzadzić chcieli. Jestto wyraźne wypo-

Dr. ANTONI MARCZYŃSKI

41

„Wyspa Nieznana”

Film fantastyczno-egzotyczny

w 2 częściach.

(Ciąg dalszy).

— Alboż nam nie wolno? — odparł Wilhelm. — Przecież sami przyznaliście nam prawo uczęszczania do waszych świątyni.

— Lecz tylko w czasie uroczystych modłów.

— O tem nie było zupełnie mowy. Znamy dobrze treść złożonej przysięgi.

— Tak. Znamy dobrze — przyświadczył Eryk, obrzucając niespokojnym spojrzeniem rosnące wciąż tłumy i ich wrogi nastrój.

— Dlaczego pozamykaliście wrota świątyni?

— Słyszeliśmy, że zbuntowali się wasi więźniowie. Chcemy bronić tego przybytku przed spodziewanym napadem świętokradców — odparł Wilhelm, a majtkowie z trudem powstrzymywali śmiech.

— Oni szyczą z ciebie — szepnął Hanno najwyższemu sędziemu, skoro dojrzał wesołe, porozumiewawcze spojrzenia olbrzymów. Magon zmarszczył się dostojnie:

— Z rozkazu arcykapłana macie natychmiast powrócić do domów — zawołał.

Wilhelm wnet znalazł wykrętną odpowiedź:

— Zaczekajcie aż nasz dowódca nadejdzie. Z nim pomówicie o rozkazach arcykapłana. On naszym wodzem, my żołnierzami, więc słuchamy rozkazu. Kazał stać, to stoimy, kazał pójść do domu, pójdziemy chętnie.

— Arcykapłan wzywa was przez moje usta, do opuszczenia świętego przybytku. Jeżeli nie posłuchacie, użyjemy siły.

— Aha, tak?! Przysłiście nas mordować? Dobrze, spróbujcie! Będziemy się bronić.

Hanno pochylił się znów do ucha Magona i jął mu coś szeptać gorączkowo. Najwyższy sędzia skinął głową potakująco:

— Nie mamy zamiaru nikogo mordować — rzekł zwracając się do Wilhelma — tylko wzywamy was do odejścia stąd. Liczę do dziesięciu, a potem dam rozkaz wojsku, by was zepchnęło i odprowadziło do domów. Zaczynam: Raz!... Dwa!...

Eryk rzucił po niemiecku:

— Hej, chłopcy! Rozkraczyć się mocno, stanąć pewnie na nogach. Splunąć w garście!

— Trzy!.. Cztery!.. Pięć!..

— Skoro się rzucą, wyrwać zaraz po jednej halabardzie i młócić. Zepchniemy ich na dół.

— Sześć!.. Siedem!.. Osiem!..

— Baczność wiara!

— Dziewięć!... — Magon zatrzymał się na chwilę, dając przeciwnikom ostatnie kilka sekund do namysłu. Lecz krewki Hamilkar zakrzyknął w tym momencie:

— Żołnierze! Oto ci, którzy zbez-

częścili świątynię, którzy podeptali nasze prawa. Brać ich!

Prawie równocześnie padło z ust Magona ostatnie słowo:

— Dziesięć!..

— Naprzód!.. Bogini nas wesprze!

— wołał Hanno.

— Naprzód! — powtórzyło dwudziestu dziesiętników...

Falanga żołdaków runęła jak burza na szczupłą załogę dwóch bram świątyni...

— Gott mit uns! — ryknął Eryk basem tak strasznym, że mały setnik, który się tuż przed nim znalazł, osłupiał i ogłuchł nieledwie. W tejże sekundzie olbrzymi Niemiec pochwycił karła obiema rękami, podniósł go w górę wysoko i cisnął tym pociskiem w gęstwę conajwiększą. Zakotłowało się w tłumie. Kilku żołnierzy upadło na wznak, lecz inni zajęli ich miejsce.

Eryk srożył się najbardziej. I tak, jak za każdym ruchem drąga kosa żniwiarza, pada podcięty snopek kłosów dojrzałych, tak po każdym uderzeniu olbrzymia znaczyła się wyrwa w ścieśnionych szeregach żołdaków. Nadaremnie zasłaniał się tarczami, nadaremnie podstawiali swe halabardy, aby siłę uderzenia osłabić. Eryk trzymał w ręku żelazną włócznię setnika, która łamała z łatwością drewniane halabardy zwykłych żołnierzy. Więc przerażeni siłą tak wielką, chcieli się cofnąć, lecz nie mogli. Dalsze szeregi pchały się na schody i naciśnięte z tyłu przez tłumy pospólstwa, same wypychały nieszczęśliwych towarzyszy pod mordereze rąk olbrzymów. Wreszcie

żelazna włócznia, która takie spustoszenia czyniła, ugrzęzła w brzuchu jakiegoś żołdaka; zaplątała się w trzewiach. Przyczajony za kolumną Hanno, skorzystał z okazji. Zdradzieckim cięciem miecza chlasnął Eryka przez rękę. Zwinął mu się o rękę w dłoń, trafił tylko płazem, lecz i to wystarczyło. Olbrzym wypuścił z ręki żelazną włócznię. Rycząc z bólu, cofnął się nieco w tył.

— Naprzód! Zwycięstwo! — zawyli dziesiętnicy. Hamilkar sformował falangę napastników, którzy złoczyli wszyscy razem tarcze, utworzyli jakoby mur jeden. Dalsze szeregi wysunęły włócznie kawaleryjskie, które naprzód przyniesiono. Ten olbrzymi jeźdźca, opancerzony ścianą tarcz, uzbrojony w las włóczni, runął z impetem na siedmiu obrońców...

— Zwycięstwo! — krzyknął Egot, patrząc z okna pałacu, który leżał naprzeciw świątyni, po drugiej stronie „Placu dwustu kolumn”.

— Zwycięstwo! — pisnęły wyspiarzki widząc, że tłumy wpadły do wnętrza świątyni.

Jedna tylko Eli stała w milczeniu, błada, smutna, zrezygnowana... Ale daleko jeszcze było do zwycięstwa...

Wyparci z bram, cofnęli się marynarze aż pod ołtarz bogini Aszery, oparli się plecyma o marmurową płytę stołu ofiarnego i zaczęli się odgryzać napastnikom, jak garstka silnych podwórzowych leśniczego. odrywa się hordzie wilków zgłodniałych.

(Ciąg dalszy nastąpi)

wiedzenie walki rządowi.

Z tego wszystkiego wynika, że do-koła rządu gromadzą się poważne chmury. Zapowiadają one burzę, której rozmiarów przewidzieć dziś nie można.

Opinia powszechna w kraju idzie w tym kierunku, że **powrót do dawniejszych sposobów rządzenia jest niedopuszczalny**. Z przeciwnikami rządu zgodni jesteśmy w tem, że parlamentaryzm jest konieczny, ale ci, którzy dziś o tem głośno prawią, niech się uderzą w piersi i przyznają, że **sami ten parlamentaryzm skompromitowali**. Mamy przedewszystkiem na myśli p. Witosą, który na zjeździe swego stronnictwa w Poznaniu mówił bardzo ładnie o podporządkowaniu wszelkich innych interesów dobru kraju i potrzebie ratowania ustroju parlamentarnego. Otóż faktem jest i to nam wszyscy uczciwi posłowie przyznają, że jeżeli kto, to właśnie p. Witos osłabił ideę parlamentaryzmu. Wiadomo, że nigdy szczerze i uczciwie nie stawał do układów o stworzenie zdolnej do rządzenia większości. Dziś to ciągle wywijanie się i chachulenie mści się na nim i na kraju.

Historja pewnego niedosłego strajku.

Od własnego korespondenta).

Warszawa, w lipcu.

W ostatnich dniach został gwałtownie rozreklamowany w prasie całej Polski zatarg między p. ministrem Romockim a delegacją dwóch zawodowych związków kolejowych a mianowicie Zw. Zaw. Prac. Kolejowych (PPS) i Związku Zaw. Maszynistów.

Trudno się nie zgodzić z tem, że pewna doza słuszności była po stronie związków: statuty związków, zatwierdzone przez władze posiadają odpowiednie punkty, na zasadzie których związki mają prawo opinjowania projektów ustaw, dotyczących się spraw zawodowych danej organizacji. A rzekomo p. minister komunikacji odmówił związkowi wydania projektu reorganizacji kolejnictwa. Projekty te są jeszcze tak dalekie sfinalizowania, że odmowa ta była zupełnie rzeczowa.

Na tem właśnie tle nastąpiło przemówienie się posła Kuryłowicza, prowadzącego delegację kolejarzy, z panem ministrem. Pan minister zwrócił uwagę posłowi, by nie zapominał o tem, że jest kolejarzem, a na to impulsywny pan poseł począł tłuc pięściami w stół, co wywołało ze strony p. Romockiego gest, wskazujący drzwi.

Stąd obraza. Zdawałoby się, że obraza ta winna była ograniczyć się do osób. Stało się inaczej. Przedstawiona przez delegację w odpowiednim świetle wywołała istotnie poważne wrzenie. Nastąpił cały szereg uchwał najrozmaitszych ugrupowań zawodowych, znanych naszym Czytelnikom, gdyż podawaliśmy je w swoim czasie. W pierwszym rzędzie Wydziału Wykonawczego PPS, Centrali Związków Klasowych, Centrali Związków Zawodowych pracowników państwowych (zresztą ta najbardziej spokojna i wyrażająca nadzieję, że incydent jest wynikiem nieporozumienia).

Zaroiło się w PPS. Pan Moraczewski został puszczony w ruch. Rozpoczęły się rozmowy z premierem, z p. Romockim. Kiedy jednak zatarg nie przybierał pomyślnego dla kolejarzy obrotu — obydwu bezpośrednio zainteresowane związki wydały zarządzenia strajkowe. Strajk został wyznaczony na wtorek 26 bm. Miał to być strajk demonstracyjny czterogodzinny.

I tu właśnie jest najdziwniejszy punkt całej sprawy. Długoletnia nędra pracowników państwowych nie wyprowadza z równowagi kierowników związków. Mówią nadal (i słusznie) swym członkom, że państwo nasze jest istotnie w sytuacji bardzo ciężkiej, że akcja strajkowa dla do-

Gen. Żymierski przed sądem.

XVII. dzień rozpraw.

(Od własnego sprawozdawcy „Dziennika Bydgoskiego“).

Warszawa, 26 lipca.

Po wczorajszych sensacjach dzisiejsze posiedzenie sądu przeszło bez większego zaciekania. Znowu sprawa gaśnic była nieomal jedynym tematem zeznań świadków.

Pierwszy zeznał świadek dr. Ludwik Zieliński, b. radny Warszawy. Mówił o tem, że był od 1918 roku fabrykantem gaśnic, które stałe dostarczał wojsku. W dalszym ciągu ustala znane szczegóły przetargów na gaśnice. Świadek uważał się za pokrzywdzonego, gdy dostawę postanowiono powierzyć f. „Tank“. Była to, zdaniem dra Zielińskiego, firma niemiecka, i choć cenę ustaliła na 26 zł za gaśnicę (f. Zielińskiego żądała 57 zł za taką samą gaśnicę), a więc o wiele niższą — zamówienie powinna była otrzymać fabryka świadka, jako placówka polska. U gen. Żymierskiego był świadek kilkakrotnie, w teatrze bywali razem częściej, bo świadek miał passe-partout na 2 osoby, w restauracji raz jeden i to gen. Żymierski płacił swój rachunek.

— Czy są wnioski o zaprzysiężenie świadka? — pyta przewodniczący.

— Nie stawiam wniosku — odpowiada prokurator.

— I ja też, bo wierzę świadkowi — dodaje adwokat Szurlej.

— Ale ja mu nie wierzę — replikuje prokurator.

— Wobec tego proszę o zaprzysiężenie świadka — oświadcza przedmówca.

Oponuje temu prokurator, gdyż świadkowie Barański i Wieliński mają ustalić, że dr. Zieliński mówił nieprawdę. Sąd postanowił odroczyć zaprzysiężenie świadka.

Z kolei świadczy przed sądem inż. Zygmunt Wieliński, szef departamentu budownictwa wojskowego. Świadek uważał ofertę „Tanku“ za korzystniejszą, bo gaśnice tej firmy były prawie trzykrotnie tańsze od gaśnic Zielińskiego i robione z materiałów krajowych. Dalej świadek mówi o tem, że pułk. Tuliszkowski specjalnie faworyzował gaśnice Zielińskiego, za co został dyscyplinarnie ukarany, a następnie zwolniony z urzędu.

W końcu inż. Wieliński ustala, że sprawę dostawy gaśnic powinien załatwiać departament, a nie szefostwo administracji armji. Wbrew kompetencjom klucz przetargów na gaśnice znalazł się w rękach gen. Żymierskiego.

Zeznania świadka Lucjana Altherga, syndyka Banku Zjednoczonych Kooperatywa, są bardzo mgliste, są konglomeratem ogólnych słów, które sprawy nie wyjaśniają.

Na tem odroczone posiedzenie do jutra. (W.)

Topielec po śmierci podnosi rękę.

Sensacyjne, choć naturalne zjawisko w Kołomyji.

W Prucie pod Kołomyją utonął niedawno temu słuchacz prawa ze Lwowa Wiktor Maniszala. Wyłowione ciało złożono w trumnę w miejskim domu pogrzebowym. Po niej jakim czasie zauważył dozorca domu, że nieboszczyk powoli podnosi rękę do góry.

Przestraszony dał znać kolegom i rodzinie zmarłego. Sprowadzono na-

tychmiast lekarza, lecz ten stwierdził tylko dość często spotykany u osób zmarłych gwałtowną śmiercią rozkurcz mięśni.

Z trudem zgięto oporną rękę i włożono ją z powrotem do trumny, by móc zamknąć wieko.

Nie trzeba dodawać, że o niezwykłym zdarzeniu mówi całe miasto.

Przez nieuwagę zastrzelił kolegę.

Kraków, 27. 7. PAT. Wczoraj w godzinach wieczorowych wydarzyła się w prochowni wojskowej w Woli Duchawskiej tragiczna katastrofa. Mianowicie pełniący wartę szeregowiec 20 pp. Nowak Bolesław, ładując karabin, postrzelił swego kolegę Macho-

nia Terentijasza, szeregowca tegoż pułku. Machoń zmarł po 80-minutowej agonji. Tragiczny wypadek wywołał silne wrażenie wśród żołnierzy tembardziej, że zarówno zabity jak i przypadkowy zabójca żyli ze sobą w przyjaźni.

Ujęcie kolporterów komunistycznych.

Warszawa, 28. 7. (Tel. wł.) Komunistyczne ujęcie rozpoczęła walną ofensywę kolportażową na Lwów. Równocześnie we wszystkich dzielnicach Lwowa zaczęli rozrzucać i rozlepiać ulotki ko-

munistyczne. Zaalarmowana policja zarządziła natychmiastową obławę podczas której ujęto na gorącym uczynku 10 komunistów.

pięcia podwyższenia uposażeń nie doprowadzi do pożądanego celu, że raczej odbiły się ujemnie na gospodarce państwa, a zatem spotęgowałyby tylko nędzę ludzi pracy.

Więc nie nędra, nie sprawy, które dotkliwie dają się ucywiać pracownikom państwowym, jak niedostateczność pomocy lekarskiej, szereg krzywdzących ustaw, dotyczących się ich warunków pracy i płacy — miały być źródłem zamętu, zamętu choćby czterogodzinnego, któryby nie miało kosztować nasze państwo. Źródłem miała być obraza p. posła Kuryłowicza.

Pan Romocki złożył zatem tekę, nie chcąc narażać państwa na wstrząs, płynący z tak mało poważnej przyczyny. Dymisja ta nie została przyjęta przez p. premiera. Wobec czego z gabinetu p. ministra zostało wyosowane pismo treści następującej:

„Z polecenia p. ministra proszę ująć o przybycie dnia 22 bm. o godz. 11 rano do gabinetu p. ministra komunikacji.“

I w dalszym ciągu przedstawiciel rządu był zmuszony do pertraktowa-

List z Łodzi.

„Ziemia Obiecana w Łodzi. — Aura a wyścigi. — Ile zarobił naprawdę cyrk Kludsky'ego. — Potopy. — Nowy pomysł N. P. R-u. — Gorliwość ukarania.

Łódź, 22 lipca 1927 r.

Przed kilku tygodniami rozpoczęto w Łodzi, tej prawdziwej „Ziemii obiecanej“ dla wszelakiego żydostwa, dzieła Reymontowego, poświęconego miastu, nad którym czarna chmura dymów zawisła na stałe. Pracami nad sfilmowaniem „Ziemii Obiecanej“ kieruje młody jeszcze, lecz już wybitny, znany i ceniony artysta i reżyser, p. Aleksander Węgiérko.

Dobrze zareklamowane wyścigi konne, ten umiłowany sport miłośników koni i ludzi zamożnych wogóle, święcą w Łodzi triumfy. Bez względu na to, czy pogoda dobra czy zła, publiczność, żądna wrażeń i ewentl. hazardu, spieszy na tor. Deszcz, a co za tem idzie, oślizgłość terenu, są przyczyną wielu niespodzianek, podniecając jeszcze zapal widzów.

W czasie ostatnich wyścigów, z wyżej wskazanych powodów do mety przyszły konie, na które trudno było liczyć (o ile w wyścigach na konia liczyć można). Miało to, oczywiście, poważny wpływ na wygrane, które rzeczywiście osiągnęły wysokość nieoczekiwaną.

Wysoce poważnym zagadnieniem, trapiącym Łódź od chwili odjazdu cyrku Kludsky'ego, jest kwestja, ile właściwie zarząd tego cyrku tutaj zarobił. Wiadomo jest bowiem, iż wpłacił on do kasy magistratu, z tytułu podatku tyłko... 30 tysięcy zł (za dwutygodniowy okres pobytu). Wiadomo dalej, iż z pieniędzy, wpłaconych w magistracie, zakwestjonowano... 15 tysięcy zł w fałszywych 20-złotówkach. Nieurzędowo opowiada się również, iż byli dowcipnicy, wpłacający siedzącej przy kasie szel. 100-markowe banknoty „z w. rzeszki“ (z czasów okupacyjnych pozostałe), otrzymując resztę... ze 100 zł.

Ciekawe, ile niezakwestjonowanych, fałszywych pieniędzy uniósł ze sobą cyrk, oraz ile 100-markówek. Mówi się ogólnie, iż Czesi to najbardziej łodzieski naród w Europie, okazuje się jednak, iż Łódź przerosła niestety nawet... Czechów. Nie darmo do Łodzianina stosuje się zazwyczaj krótki, lecz wiele mówiący zwrot: „To ten „łodzi“.

Smutne to jednak, że szumowiny łódzkie i fałszerze banknotów musieli wykorzystywać dla popisów bytność obcych obywateli, z ich poważną szkodą.

Zawdzięczając częstym deszczom i brakowi kanalizacji, Łódź co kilka dni przedstawia w niżej położonych miejscach obraz Wenecji (tylko cokolwiek więcej cuchnącej). Wówczas płynie wszędzie bruki (kostka drewniana) muł piach, puste beczki itd. Ostatnio pozostawiono bez dozoru 4-letnie dziecko, brocząc po wodzie upadło i uniesione zostało pod mostek żelazny, łączący jezdnię z chodnikiem. Niedosłego topielca z trudem uratowano.

W radzie okręgowej P. Z. Z. nastąpił rozłam, który się wyraził w odseperowaniu się prawicy NPR od polskich Związków Zawodowych i w utworzeniu przez nią kartelu związków zawodowych zjednoczenia polskiego z prezesem Jakubowiczem na czele.

Podczas wybuchu strajku w marcu br., kiedy to strajkujący, po dwutygodniowym bezrobociu, poprzestać musieli na „odkomenderowaniu“ ich do pracy, oraz na arbitrażu, wspominałem w swych doniesieniach o zmuszeniu pracujących siłą do rozpoczęcia strajku. Jeden z przywódców komisji strajkowej za stosowanie teroru, został wczoraj skazany na 3 miesiące więzienia. Jaskrawy dowód, jak wyglądają „dobrowolne“ strajki.

Edm. Bart.

M. LEMPICKI.

Czego nas uczą cyfry bilansu handlowego.

IV.

(Bilans handlowy pogarszał się od jesieni r. ub. a załamał się w kwietniu r. b. — Było to do przewidzenia. — Porównanie sytuacji z przed roku i w chwili obecnej. — Kiedy bilans handlowy może być czynnym i co w tym kierunku trzeba robić?)

Proces pogarszania się bilansu handlowego rozpoczął się w jesieni roku ubiegłego, a wydatnił się szczególnie w roku bieżącym, jak to wykazuje poniższe zestawienie (wartość przywozu podana jest w milionach złotych w złocie).

	Wartość Przywozu	Wartość Wywozu	Różnica
Styczeń 1927 r.	107,6	115,8	+8,2
Luty „	112,0	116,4	+4,4
Marzec „	128,3	128,7	+0,4
Kwiecień „	148,2	119,4	-28,8

W kwietniu r. b. bilans handlowy się załamał i stał się biernym, przewyżka na naszą niekorzyść wyniosła poważną sumę, około 29 milj. zł, a w maju deficyt wzrósł już do sumy 49,6 milj. zł, zresztą fakt ten był do przewidzenia. Wynik taki w znacznym stopniu należy przypisać niezmiernie wzmózonemu importowi roślinnych artykułów spożywczych: pszenicy, żyta, kukurudzy, ryżu, przede wszystkim zaś pszenicy. W ciągu pierwszych czterech miesięcy r. b. przywieziono z zagranicy: żyta — 42.570 tonn, pszenicy — 82.200 tonn za ogólną sumę 33,8 milj. zł w złocie, gdy tymczasem, w tym samym okresie roku poprzedniego wwoz żyta wyniósł tylko 1.300, a pszenicy — 576 tonn, razem za sumę 356.000 zł; w jednym tylko kwietniu r. b. przywieziono z zagranicy do Polski 45.070 tonn pszenicy za 22,8 milj. zł. Jest to wszystko następstwem stosunkowo słabego urodzaju w r. 1926, w porównaniu z doskonałym urodzajem r. 1925 r.; toteż, dzięki temu urodzajowi, mogliśmy w ciągu pierwszych czterech miesięcy roku ubiegłego, ograniczyć przywóz z zagranicy artykułów żywnościowych rolnych do sumy 28 milj. złotych, a w tym samym okresie roku bieżącego, musieliśmy już sprowadzić ich za sumę 123 milj. zł, czyli, wskutek słabego urodzaju roku 1926, przepłaciliśmy zagranicy 95 milj. zł w złocie.

Jeżeli porównamy sytuację w naszym handlu zagranicznym z przed

Program przyjęcia Prezydenta Rzeczypospolitej na Pomorzu.

Ub. środy odbyło się w Toruniu pod przewodnictwem starosty krajowego dr. Wybickiego zebranie komitetu w sprawie programu przyjęcia na Pomorzu p. Prezydenta Rzeczypospolitej. Program przedstawia się następująco: W dniu 31 bm, o godz. 8 wieczorem przybędzie p. Prezydent wraz z małżonką oraz swiatą autem z Bydgoszczy do Torunia, przyczem p. Prezydentowi towarzyszyć będzie z Bydgoszczy p. wojewoda Młodzianowski. Oficjalne powitanie nastąpi na placu 18 stycznia, gdzie w imieniu ludności przemówienie powitalne wygłosi p. prezydent miasta Bolt, poczem p. Prezydent zajmie miejsce w powozie i uda się do mieszkania p. wojewody, gdzie zamieszka. O godz. 9 wieczorem odbędzie się u p. wojewody obiad w ścisłym kółku.

W dniu 1 sierpnia o godz. 10 rano nastąpi wyjazd p. Prezydenta do kościoła św. Jana, gdzie będzie obecny na uroczystej Mszy św. Od godz. 1 do 2,30 odbędzie się śniadanie, wydane na cześć p. Prezydenta przez miasto. Od godz. 4—5 p. Prezydent zwiedzi Ofic. Szkołę Artylerji, następnie uda się do Papowa Toruńskiego, gdzie zwiedzi tamtejsze kółko rolnicze. O godz. 7,30 do 9 wieczorem odbędzie się obiad, wydany przez wojewodę, o godz. 9,30 będzie p. Prezydent obecny w teatrze miejskim na przedstawieniu galowem, na którym odegrana zostanie opera „Straszny Dwór”. Następnie odbędzie się w Dworze Artusa raut wydany przez miasto. W dniu 2 sierpnia o godz.

8,30 p. Prezydent odjedzie samochodem w kierunku Grudziądza. Po drodze zwiedzi wzorowe gospodarstwo rolne Pom. Izby Rolniczej w Dźwierźnie, poczem nastąpi zwiedzanie odlewni i emaljarni Tow. Akc. Herzfeld Victorius w Mniszku pod Grudziądzem, a o godz. 12 nastąpi przyjazd p. Prezydenta do Grudziądza.

W Grudziądzu p. Prezydent zwiedzi fabrykę maszyn rolniczych „Unja”, fabrykę wyrobów gumowych „Pepege”, poczem odbędzie się śniadanie wydane przez miasto Grudziądz. Po południu p. Prezydent zwiedzi Centralną Szkołę Kawalerji, poczem wyjedzie do obozu ćwiczebnego w Grupie pod Grudziądzem. O godz. 19,30 nastąpi powrót p. Prezydenta do Torunia przez Chełmno, O godz. 8,30 odbędzie się w kasynie garnizonowem obiad wydany przez dowódcę O. K. VIII gen. Berbeckiego. Dnia 3 sierpnia wyjeżdża p. Prezydent samochodem do Pelplina, gdzie nastąpi powitanie w tamtejszej katedrze, a o godz. 12,30 odbędzie się śniadanie w pałacu ks. biskupa. O godz. 15 odjazd p. Prezydenta do Gdyni, gdzie zabawi dwa dni. Z Gdyni p. Prezydent wyjedzie przez Wejherowo do Kartuz, gdzie nastąpi przegląd Tow. Przysp. Wojsk. o godz. 11 odjazd do Kościerzyny. W dniu 6 sierpnia p. Prezydent przybędzie o godz. 19,30 do Torunia na dworzec kolejowy, gdzie po 30 minutowym postoju i pożegnaniu przez władze i ludność o godz. 8 wieczorem odjedzie specjalnym pociągiem do Warszawy.

Order za pracę nad zbliżeniem polsko-francuskim.

Paryż, 27. 7. PAT. W ambasadzie polskiej odbyło się uroczyste wręczenie p. Edwardowi Krakowskiemu, sekretarzowi generalnemu grupy parlamentarnej francusko-polskiej odznak orderu Odrodzenia Polski, nadanego mu za zasługi, położone w związku z wycieczką parlamentarzystów polskich do Francji. Przy tej sposobności ambasador Chlapowski podkreślił w serdecznych wyrazach niezmierną pracę pp. Krakowskiego na polu zbliżenia polsko-francuskiego i zacieśnienia węzłów między obu krajami.

Widzimy, że w pierwszym kwartale r. b. obroty są znacznie większe, niż były w roku poprzednim; wzrosły jednak nierównomiernie: przy-

roku i dzisiaj, to porównanie wypadnie niekorzystnie dla chwili obecnej. W poniższem zestawieniu podane są odnośne cyfry za pierwsze kwartały r. 1926 i 1927:

Wartość przywozu (milj. zł)	168,0	347,9
Wartość wywozu „	288,1	360,9
Przewyżka wywozu „	120,1	13,0
Wywieziono towarów (milj. ton)	3,3	5,2

Widzimy, że w pierwszym kwartale r. b. obroty są znacznie większe, niż były w roku poprzednim; wzrosły jednak nierównomiernie: przy-

Nad polskiem morzem.

(Listy z podróży).

II.

„Kuśni Jezuska, żeby nam dał bulewic!” — zachęca ojciec - Kaszuba dziatki swoje do pacierza w czasie kolęd, myśląc tylko o swoich kartoflach... Zamożniejszy prosi Jezuska co-rocennie o „chlibek”. Kartofle i chlebek na piachach tutejszych mają dla ludności większą wartość, niż „złote”. Obecnie nie potrzebują się nasi Kaszubi troskać o to, czy Gdańsk odkupi ich ryby, czy nie, bo letnicy wszystko sami skonsumentują, często nawet biją się o nie, kiedy połów w oziębionej wodzie nie dopisze. Zdarzało się to w ubiegłym tygodniu kilka razy. Teraz jednak barometr wskazuje pogodę.

Sezon kąpielowy w całej pełni. W gminie Hel, gdzie plaża jest wprost wymarzona, zarejestrowanych jest 1800 gości. A ilu wcale się nie melduje. Codziennie zaglądają tu większe wycieczki, to młodzież śląska, to Podlasiacy. Cała Polska dąży dziś do morza.

Wśród harcerzy mamy specjalne drużyny morskie. Onegdaj popisywały się one pływaniem i wiosłowaniem. Odbyła się jednocześnie uroczystość poświęcenia dwóch łodzi żaglowych i jachtu Hufca Syberyjskiego. Łodzie poświęcił ks. Kruszyński z Warszawy. Jednej dano imię panienskie dzisiejszej cesarzowej japońskiej „Sadako”, która się sierotami polskimi na Dalekim

Wschodzie szczerze opiekowała. Druga łódź zowie się „Katori”, podobnie jak statek, który wioził dziatwę tę z Yokohamy do wybrzeży amerykańskich. Jacht żaglowy nosi miano bohatera „Beniowskiego”. Licznie na molo w porcie helskim zgromadzona publiczność wznosiła gromkie okrzyki na cześć opiekunów sierot polskich z Syberji — pani Anny Wielikiewiczowej i D-ra Jakóbkiewiczza, którzy byli obecni. Młodzież śpiewała, do łez wzruszona, hymn swój piękny: „Wszystko co nasze — Polsce oddamy...”

Jak widzicie, nie brak nam tu rozrywek. Prawie co dzień odbywają się jakieś koncerty artystyczne, odczyty, a nawet jest kino i są fakirzy Ben Ali i dr. Czerbak - Arski na „gościennych występach”...

Wypadków utonięcia, jak u was, o czym z „Dziennika” codziennie się dowiadujemy, u nas nad morzem w tym roku prawie-że nie było. Trzeba przyznać, że nasze władze a szczególnie policja, która cały czas czuwa w łodziach i na wybrzeżu, mają wielką zasługę, że wypadki są rzadkie. Jedynie cierpiący na serce marynarz Jan-Niewiarowski, lat 21, pochodzący z Warszawy, obserwator na Helu, dnia 26 lipca tragicznie zginął. Blisko brzegu zmarł, mimo natychmiastowej pomocy, na u-

Zaleca się, dla większej pewności, nie kąpać się na miejscach niestrzeżonych. Łazienki morskie w Helu i Jastarni są najpewniejsze. Dzierżawi je latos p. Franciszek Wojciechowski z Bydgoszczy. W domu kąpielowym w Jastarni, którym zarządzają państwo Czarczyńscy z Bydgoszczy, są stale doskonałe koncerty i dancingi. Przygrywa pani Dunin - Szragowa (bydgoszczanka) i p. Rogalski z Włocławka.

W Jastarni, dokąd udałem się pieszo z Helu (14 kilometrów brzegiem morza lub lasem) zastałem przy latarni obozującą naszą 6 drużynę harcerską. We wsi natrafiłem na pochód Powstańców i Wojaków. Odwiedziłem ich. Prezesem jest p. Teodor Konka, sekretarzem p. Sarnowski, komendantem p. Hieronim Bryska. Towarzystwo liczy 73 członków; dnia 7 sierpnia święcić będzie swój sztandar.

Kto zwiedza Jastarnię, niech nie o-mieszka odwiedzić tamtejszy stary, drewniany kościółek i biedny cmentarz rybaków. Razem z prof. Wójcikiewiczem i prof. Proficem — dyrektorem naszej Szkoły Rolniczej — staliśmy długą chwilę zadumani nad jedną wielką mogiłą. Napis na nagrobku opowie nam wszystko: „Biejąc do Pucka na Bierzowanie utonęli dnia 14, lipca 1888 r. Aleksander Konka, Marianna Szomburg, Anna Szomburg, Marianna Kustosz, Franciszka Konka, Antoni Konka i Jakób Kąkol. — Łaskawy Czytelniku, uczyni swe westchnienie, by Pan Bóg im dał raczył wieczne zbawienie!”

wóz podniósł się o 108% a wywóz — tylko o 25% i wskutek tego przewyżka wartości wywozu nad przywozem spadła ze 120 do 13 milj. zł. Zastęguje na uwagę jeszcze jedna okoliczność; w pierwszym kwartale r. ub. przeciętna wartość jednej tony wywożonych towarów wynosiła przeszło 80 zł; w roku bieżącym spadła poniżej 70 zł; naprowadza to na myśl, że albo wywozimy teraz stosunkowo więcej małowartościowych towarów (surowców), albo też, dla utrzymania się na rynkach zagranicznych, sprzedajemy swoje towary po cenach niższych, jak poprzednio.

Stale poprawy bilansu handlowego nie można spodziewać się w najbliższej przyszłości. Same tylko zarządzenia, utrudniające przywóz, a ułatwiające wywóz, jak to: podniesienie stawek celnych, obniżanie cen eksportowych, ulgi taryfowe na kolejach itp. do celu doprowadzić nie mogą, a z drugiej strony ujemnie wpływają na ogólny stan gospodarczy; potrzebne są zasadnicze zmiany w naszym ustroju wytwórczości i handlu i wogóle w całości naszego stó-sunków gospodarczych.

Czyni bilans handlowy jest koniecznością państwową dla Polski. Jak dojść do niego i stale go utrzymać? W każdym razie chodzić powinno nie o redukcję importu i nie o bezwzględne forsowanie eksportu, ale o zwiększenie ilościowe obrotu handlowego i ulepszenie jakościowe naszego wywozu. Ulepszenie takie, czyli t. zw. „meljoracja eksportu” powinna iść w dwóch kierunkach: po pierwsze, trzeba dążyć do tego, abyśmy wywozili więcej, niż obecnie, wyrobów gotowych, zawierających w sobie wartość zużytego surowca i wło-żonej pracy — jest to jednak zadanie dalszej przyszłości, zależne od wielu czynników; i po drugie — co można- -by już wykazać niezwłocznie — trzeba wprowadzić standaryzację (unormowanie) eksportowanych towarów. Obecnie bowiem, wywożone przez nas towary, np. drzewo, zboże, nie są tak segregowane, aby dany gatunek, noszący pewną nazwę, ściśle odpowiadał pewnym określonym wymaganiom, stawianym przez zagranicznego odbiorcę. Przeciwnie, zdarza się, że wysłane partie drzewa, zboża, a nawet węgla, zawierają pomieszane z sobą rozmaite gatunki, — co oczywiście dyskwalifikuje towar polski i zniechęca odbiorcę. Zdarza się też, że po dokonanej zagranicą segregacji (np. polskiej pszenicy), towar wraca

Między Wielką Wsią a Hallerowem rozbiła swe namioty V bydgoska drużyna harcerska. Komendantem obozu jest p. Giżycki. Chłopcom powodzi się dobrze, na niczem im nie zbywa. Opiekunowie są tuż — przy boku: ks. prof. Zieliński, prof. Karaśkiewicz, prof. Tylczyński, Niziołkiewicz itd. Miło dzień tam można spędzić — tanim kosztem. Dostawca mleka p. Fabjanowski (brat inspektora szkolnego z Szubina) ma dobre serce dla harcerzy i po niższej cenie, dostarcza im pełne wiadra, nie używając wcale... wody morskiej, jak to czynią inni, chcący się przez noc zzbogacić.

Dobrobyt ludności kaszubskiej na wybrzeżu jest iluzoryczny. Opowiadał nam pleban ze Swarzewa, że dziewczęta kaszubskie stroją się na gwałt w pończoszki ażurowe i lakierki, chcąc naśladować panie z Warszawy, rybacy zaś dorwawszy się naraz grubszej gotówki, przesiadują częściej w karczmie. Niemcy na Helu są rozsądniejsi ciulają pieniądze i budują domy coraz okazalsze. Na przyszły rok ma powstać 30 nowych domków i większy hotel. Oby tylko władze budowlane więcej bączyły na to, jak się buduje, bo pod tym względem panuje dotąd wielki chaos. Każdy buduje, jak mu się podoba. „Czecza kaszubska”, postawiona jako pierwsza przez śp. Komierowski z Niezychowa winna służyć za wzór budownictwa stylowego i praktycznego na wybrzeżu.

Hel, w lipcu 1927 r.

Stanisław Nowakowski.

do Polski, pod nazwą zagranicznego. W tym kierunku, t. j. pod względem standaryzacji eksportu, oraz pod względem należytego informowania zagranicznych i naszych sfer kupieckich o możliwościach eksportu — ważne usługi może oddać utworzony teraz **Instytut Eksportowy**, jeżeli znajdują się w nim osoby kompetentne i z handlem nie tylko teoretycznie obeznane.

Jest rzeczą jasną, że czynny bilans handlowy stanie się zjawiskiem trwałym dopiero wtedy, kiedy nasza produkcja będzie tańszą, niż jest obecnie i stanie się zdolną do konkurencji na rynkach zagranicznych. **Potaniecie i zwiększenie produkcji**, zarówno rolnej jak i przemysłowej — to są najważniejsze zadania polityki gospodarczej. Należy dążyć do podniesienia **wydajności roli**, która jest u nas jeszcze niższą, jak w innych krajach Zachodu (o połowę niższą od Danji), a także do podniesienia **wydajności pracy**, która również ustępuje często zagranicznej. Jednocześnie muszą być **ulepszone środki komunikacji**, pobudowane nowe szosy, koleje, kanały, uregulowane istniejące drogi wodne, poprawione drogi kołowe, gdyż przy obecnym stanie komunikacji, koszty transportów są u nas wyższe, niż w innych krajach i niepomiarowo podnoszą ceny naszych towarów. Co zaś do środków, których zastosowanie przyczyniłoby się do ożywienia krajowej wytwórczości i następnie handlu zagranicznego, to jako najważniejsze wymienić można: **potaniecie kredytu**, stworzenie kredytu długoterminowego, zwiększenie obiegu pieniężnego, zmiana obciążających zbytnio produkcję, niektórych przepisów ustawodawstwa pracy, oraz systemu podatkowego, udoskonalenie (modernizacja) fabryk, lepsza organizacja pracy, zmniejszenie kosztów administracji przedsiębiorstw przemysłowych i t. d.

Wielkie przyrodzone bogactwa Polski, które nie są jeszcze należycie eksploatowane i obok nich, hojnie ułożona w różne przymioty ludność, której zdolności wytwórcze nie są dotychczas w pełni wyzyskane — to są dwie podstawy do żywienia nie-

plonnej nadziei, że **ekspansja gospodarcza i handlowa Polski sięgnie dużo dalej**, poza dzisiejsze ciasne granice. Polska jest obecnie państwem „potencjonalnie” (ukrycie) bogatym, posiada jednak wszystkie warunki, aby w przyszłości była państwem istotnie czynnie bogatym i aby **dziśjsze wielkie możliwości stały się rzeczywistością**. Potrzebne są tylko **dobra wola i uczciwa planowa praca**, zarówno społeczeństwa, jak i rządu.

Z KRAJU.

Rozwiązanie sejmików powiatowych w Łódzkiem.

Urząd wojewódzki w Łodzi rozwiązał wszystkie sejmiki na terenie województwa łódzkiego i w ciągu sześciu tygodni mają się ukonstytuować nowe władze sejmików. W niektórych miejscowościach, gdzie wybory do rad gminnych odbędą się poraz drugi z powodu unieważnienia poprzednich wyborów, wybory sejmików ulegną zwłoce.

Nie warto być w Polsce wynalazcą.

Z Warszawy donoszą: Przed niedawnym czasem produkował się chodzeniem po wodzie w Warszawie na Wiśle jeden z wynalazców. Obecnie wyjechał on na prowincję i wystąpił ze swoim wynalazkiem m. i. w Lubartowie. Tutaj jednakże napadli na niego chłopcy z cepami i ciężko go pobili, rozumując, że po wodzie chodzą tylko święci, a więc wynalazca warszawski musi być jakimś nieczystym kombinatorem. Okazuje się, że w Polsce nie warto być wynalazcą.

Budowa wielkiej pływalni w Warszawie.

W najbliższych dniach rozpocznie się budowę wielkiej pływalni miejskiej w stolicy. Pływalnia mieścić się będzie w jednym ogromnym budynku zawierającym 60 kabin pojedynczych, 70 wspólnych szafek, prysznic, łaźnię; czynna będzie bez przerwy przez wszystkie pory roku. Nad basenami z obydwu stron zbudowane zostaną trybuny dla publiczności dla użytku podczas zawodów. Budowa potrwa od 4 do 5 lat, jej koszt wyniesie 2 i pół miliona złotych.

Z PROWINCJI.

WAGRÓWIEC. (Dwa wypadki samochodowe). Samochód w ub. piątek zawadził o spuszczonej zapórę kolejową przy ul. Keyńskiej. Auto uległo rozbiciu, szoferowi oraz pasażerze nie poważniejszego się nie stało. Szkody wynoszą około 3 tys. zł.

Samochód p. Surzyckiego zawadził przy wymijaniu drugiego samochodu o kamień przydrożny i został zdruzgotany. Szofer Preis odniósł z katastrofy tej okaleczenie nogi. Szkody wynoszą około tysiąca złotych.

Nakło.

Święto rzemieślnicze. Ruchliwy i nader pracowity zarząd Tow. Rzemieślników w Nakle urządził w niedzielę swoje Święto Rzemieślnicze. Początek tej uroczystości o godz. 1 po poł. Rozpocznie się ono żywym obrazem p. t. „Apoteoza Rzemiosła”, poczem nastąpi barwny korowód na plac Wolności, skąd przygotowanymi autami ruszy pochód do Samostżela. Jak głosi program, na zabawę rzemieślniczą przyjeżdża przysłowiowy „wujek z Ameryki” z dolarami a za nim „Abramek z Rochatyna”, więc będzie wesoło. Wiemy, że nasi rzemieślnicy umieją bawić się sami i zabawić innych. To też niniejsza wzmianka jako zachęcenie wystarczy.

Pod adresem poczty. Coraz więcej daje się w naszym mieście odczuwać brak połączenia telefonicznego w godzinach wieczornych. Telefon o godz. 9 wiecz. przestaje działać. Ze jest on potrzebny i po tej godzinie, nie potrzeba udowadniać, bo w Nakle o godz. 9 jeszcze nikt nie śpi. Telefon potrzebny jest nieraz nawet do godz. 1 w nocy. Czyżby urząd pocztowy w Nakle nie mógł zwrócić się do swych władz o to udogodnienie dla mieszkańców Nakla?

Jeżeli już mówimy o telefonach, to należy też zwrócić uwagę na brak telefonicznego połączenia od godz. 1 do 3 po poł. w Wyrzyskiem, który, jako miasto powiatowe i siedziba urzędów, winien mieć połączenie bez przerwy przez cały dzień.

I jeszcze jedno: W najruchliwszej części miasta, t. j. przy skrzyżowaniu się ulic Bydgoskiej, Hallera i Dybrowskiego, brak skrzynki pocztowej. Czy nie zalecałoby się tam skrzynki umieścić?

Inowrocław.

Występ „Reduty” wileńskiej w Inowrocławiu. „Reduta” pod dyktando J. Osterwy przybędzie do Inowrocławia dnia 1 sierpnia i wystawi sztukę Corneille’a „Cyd” w tłumaczeniu Wyspiańskiego. Objazd „Reduty” ma wzniosłe cele kulturalne i dlatego należy liczyć na poparcie całego społeczeństwa.

Stan bezrobocia w Inowrocławiu zmniejszył się w ub. tygodniu. Obecnie jest bezrobotnych około 600. W powiecie inowrocławskim jest tylko 8 bezrobotnych. Znalazło pracę ostatnio około 30 bezrobotnych, mianowicie w cukrowni w Tucznie oraz w rolnictwie.

Włamanie i napad. Ub. wtorek zgłosił w policji Walenty Szachnowski, zam. przy ul. Św. Wojciecha 21, że został w mieszkaniu swym napadnięty przez opryszka, który, wdarłszy się do mieszkania, zaczął szukać po szafach i innych meblach. Gdy Szachnowski usiłował go zatrzymać, złodziej rzucił się na niego i pobił go dotkliwie, poczem zbiegł. Za napastnikiem wszczęła policja dochodzenia.

Nie sprzedawać towaru poza godzinami dozwolonymi! Policja zapisała do kary trzech kupców, którzy w godzinach niedozwolonych, t. j. późnym wieczorem, sprzedawali towary.

Nieposłusznych szoferów winno się bezwzględnie karać! W ub. wtorek w nocy zatrzymała policja pewien samochód, który nie był wcale oświetlony, okropnie dymił, a na dobitkę nie miał wyraźnego numeru. Szofera podano do ukarania.

Niestety, mimo przestróg właścicieli samochodów wzgl. szoferzy lekceważą sobie często przepisy. Na ulicach miasta słychać straszne trąbienie, warczenie, widać wyścigi, niebывале harce i wreszcie czuć dym, który zanieczyszcza powietrze Inowrocławia, miejsca uzdrowiskowego. Lekceważą oni zupełnie przepis używania tłumików przy maszynach. Takim rozruchaleniom się automobilistów należy narzeczcie położyć kres. Policja winna bezwzględnie ścigać każdego, kto nie stosuje się do przepisów, a nieposłusznym należałoby odebrać patent na kierowanie samochodem, a uniknęłoby się pozatem niejednego nieszczęścia samochodowego.

Aresztowano na dworcu dwóch włóczęgów za jazdę koleją bez biletu.

Na ostatnim targu płacono: za funt masła 3.00—3.20, mendel jaj 2.50—2.60. Ceny za inne artykuły bez zmiany.

Rezolucje ze zjazdu rzemieślników w Jarocinie.

1. W sprawie nowej ustawy przemysłowej.

I. Zjazd delegatów Związku Towarzystw Przemysłowych i Rzemieślniczych stwierdza, iż znaczenie niemniejsze od samej treści ustawy przemysłowej będą miały rozporządzenia wykonawcze tejże. Wobec tego zjazd uważa za konieczne, aby odnośne władze przy opracowywaniu tychże rozporządzeń znajdowały się w bezpośredniej i stałej styczności z organizacjami rzemieślniczymi, a więc także ze Zjednoczeniem Związków Towarzystw Przemysłowych i Rzemieślniczych Ziemi Zach. Polski, odwołując się do opinii jego 12.000 członków i jego 32-letniego doświadczenia.

II. Przy opracowywaniu rozporządzeń wykonawczych, zjazd uważa za konieczne położyć nacisk na zachowanie powagi i znaczenia Towarzystw Przemysłowych i Towarzystw Rzemieślniczych, łączących w sobie przemysłowców i rzemieślników, uważających siebie jako podstawowe komórki organizacyjne życia polskiego i chrześcijańskiego rzemiosła.

2. Wybory do Izby Rzemieślniczych.

Przy wyborach do Izby Rzemieślniczych konieczne jest wytyczenie zgodnych sił wszystkich organizacji rzemieślniczych chrześcijańskich, celem wprowadzenia do Izby przedstawicieli, obdarzonych zaufaniem społeczeństwa rzemieślniczego odnośnych okręgów, przedstawicieli, stojących na wysokości gospodarczych, zawodowych i społecznych wymagań chwili obecnej, jak również doceniających znaczenie Izby, jako placówek polskiego życia gospodarczego.

3. Stworzenie Rady Naczelnej Rzemiosła Polskiego.

Zjazd uchwała powołanie do życia Rady Naczelnej Rzemiosła Polskiego.

Zadaniem Rady będzie:
a) reprezentowanie chrześcijańskich organizacji rzemieślniczych typu społecznego i gospodarczego w zakresie ich interesów gospodarczych, społecznych i zawodowych;
b) współdziałanie z Izbami Rzemieślniczymi i urzędowymi organizacjami rzemieślniczymi dla należytej ochrony całokształtu spraw polskiego i chrześcijańskiego rzemiosła.

Rada Naczelna winna składać się z przedstawicieli centralnych organizacji rzemieślniczych poszczególnych dzielnic, z możliwym uwzględnieniem województw.

Zjazd poleca zarządowi Związku wykonanie powyższej uchwały przez opracowanie statutu Rady Naczelnej i przedstawiciela takowego do zaopiniowania poszczególnym towarzystwom.

* Opinia ta winna być przesłana odwrotnie w ciągu następnych 4 tygodni do zarządu Związku, poczem Związek przystąpi wspólnie z innymi organizacjami całej Polski do zwolania pierwszego posiedzenia Rady naczelnej.

4. W sprawach ogólnogospodarczych.

Zjazd delegatów przemysłowców i rzemieślników domaga się od Rządu powołania przedstawicieli rzemiosła do ciała opiniodawczych, istniejących przy Radzie Ministrów oraz przy poszczególnych ministerstwach, a w szczególności do Komisji Opiniodawczej przy Prezysie Rady Ministrów, do Komisji Ankietowej itp. i porucza to przedstawicielstwo Związkowi Tow. Przem. i Rzem. w Poznaniu.

Zjazd, uznając za konieczne wzmożenie działalności organizacyjnej i oświatowej w rzemiośle, prosi Ministerstwo Przemysłu i Handlu oraz Ministerstwo W. R. i O. P. o asygnowanie w tym celu odpowiednich sum do dyspozycji organizacji społeczno-rzemieślniczych.

Zjazd domaga się od Ministerstwa Skarbu uwzględnienia panującego w rzemiośle kryzysu i polecenia władzom skarbowym, przy nakładaniu podatków, bardziej uwzględniać siłę płatniczą rzemieślnika.

Przedewszystkiem należy zmienić interpretację artykułu 12 ustawy o podatku przemysłowym w tym sensie, że pojęcie „jeden lokal” rozumie się w obrębie jednej posesji — obejścia, zgodnie z wyrokami sądu pokoju w Koźminie z dnia 22 września 1926 r. oraz odnośnego zażalenie sądu okręgowego w Ostrowie z dnia 7 stycznia 1927 r. w sprawie karnej przeciwko Opielowicz i towarzysze, a nie należy rozumieć jako pokoi bezpośrednio z sobą połączonych.

Zjazd prosi Pana Ministra Skarbu, aby wszystkie warsztaty rzemieślnicze, nie wyłączając zakładów rzemieślniczych, piekarskich, fotograficznych itp., zatrudniających 1 pracownika, były zwolnione (w myśl intencji ustawy) od płacenia podatku obrotowego.

Do składu wszystkich komisji podatkowych, szacunkowych i odwoławczych, szczególnie podatku przemysłowego, winni wchodzić przedstawiciele organizacji rzemieślniczych w charakterze przedstawicieli organizacji rzemieślniczych w charakterze członków i rzeczoznawców, celem sprawiedliwego opodatkowania rzemieślników.

Rekursy winny być szybciej rozpatrywane a egzekucje winne być wstrzymane do chwili rozpatrzenia rekursy.

Przy wymiarze wszystkich podatków i świadczeń socjalnych należy przyjąć zasadę, że uczeń (terminator) w terminie, zapisany w

Wyrabiana w Szwajcarii z pożywnego mleka alpejskiego

Do nabycia w aptekach, drogerjach i większ. sklepach towar. kolonialnych

Mączka mleczna Nestle'a

Idealna odżywka dla dzieci gwarantowanej czystości naturalnej

(bez żadnej domieszki ciężkostrawnego kakao lub jakichkolwiek składników chemicznych)

Obfitująca w witaminy - Lekkostrawna Najwyższej wartości odżywczej!

Wartość odżywcza Mączki mlecznej Nestle'a w porównaniu z innymi środkami odżywczymi (obliczona na podstawie jednakowej wagi) podług wzoru Shermana:

6700	Mączka Nestle'a	17054
3850	Masło	
3212	Mięso wołowe	
3102	Ciasta	
2950	Jaja	
2904	Chleb	
1592	Świeże mleko	
1122	Ziemniaki	

Niech każda matka, dbająca o zdrowie swego dziecka, zażąda, powołując się na niniejsze ogłoszenie, od Oddziału dla Polski firmy Nestle w Gdańsku, ul. Dominikswall 6, bezpłatnej przesyłki pouczającej broszury „Rady lekarskie dla młodych matek” oraz próbnej puszki mączki Nestle.

cechu, nie jest robotnikiem a uczniem.

Młodociągnięci winni być przyjmowani na naukę u cechowych mistrzów po ukończeniu lat 14, w uwzględnieniu zasady, że „termin u mistrza” cechowego jest nauką, będącą podstawą wykształcenia zawodowego, a nie zwykłą pracą robotnika. Wobec tego zjazd domaga się wyłączenia terminatora z pod ustawy młodocianych, tembardziej, że lepszą opiekę terminatorowi daje obecna ustawa przemysłowa.

Postulat ten nie sprzeciwia się kondencji, ani ustawie o powszechnym nauczaniu.

Zjazd protestuje przeciwko prowadzeniu przez władze państwowe i komunalne warsztatów, konkurujących w nierównych warunkach z przedsiębiorstwami prywatnymi, również protestuje zjazd przeciwko zamierzonemu pogwałceniu świętowania niedziel i świąt.

Uwzględniając, że zasadniczą przyczyną panującego w rzemiośle gospodarczego kryzysu jest brak zbytu, wobec tego zjazd prosi Rząd o przedsięwzięcie akcji, zmierzającej do stworzenia warunków umożliwiających eksport produktów rzemieślniczych.

Zjazd prosi Rząd o uproszczenie całego systemu podatkowego oraz o sprawiedliwe rozłożenie wszystkich ciężarów podatkowych, dochodowych na wszystkie stany, przy równoczesnym skasowaniu wszelkich przywilejów klasowych.

Łobżenica.

Pierwszy zjazd strażacki Okręgu XXXII. — Z okazji obchodu 20 lecia istnienia Ochotniczej Straży Pożarnej w Łobżenicy, urządza także Zarząd Okręgowy Str. Pożarnych na powiat Wyrzyski Zjazd Okręgowy, połączony z zawodami strażackimi. Prace przygotowawcze do tego zjazdu są w toku, nad całością czuwa naczelnik okręgowy p. Kościński i w jego też rękach leży praca zorganizowania zjazdu. Zjazd wzbudził w całym powiecie wielkie zainteresowanie. Jak słychać, we wszystkich strażach podwołano ćwiczenia, by w dniu 14 sierpnia br. pokazać tężyznę i karność i by wziąć godny udział w zawodach konkursowych. Wyznaczono bowiem szereg nagród.

WYRZYSK. (Osobiste). P. starosta Wuyek wyjechał na wywczas. Zastępuje go p. sekr. powiatowy Okinczyk.

MĄTWY. (Nieszczęśliwy wypadek w cukrowni.) W ub. wtorek w południe przy budowie domu na terenie cukrowni w Mątwach większa część robotników poszła na obiad. Pozostało zaś trzech robotników, którzy pracowali przy budowie sklepienia, po którym chodzili sobie najswobodniej, nie przezuwając żadnego niebezpieczeństwa. Po chwili usłyszeli zgrzyt i zauważyli, że sklepienie rysuje się. W tej chwili huk zarwał się. Robotnicy wraz z rusztowaniem spadli w dół. Dwaj z nich zostali jedynie przyspanei gruzami, z których następnie łatwo się wydostali, natomiast robotnik Walkowski w chwili łamania się sklepienia dostał się w szczylinę, wobec czego trudniej było mu się wydobyć z pod gruzów. Dopiero później wyciągnięto go, ale już bez przytomności. Natychmiast odwieziono go do szpitala powiatowego, gdzie lekarz stwierdził silne obrażenia wewnętrzne oraz złamanie nogi. Przyczyną wypadku była zapewne słaba budowa sklepienia. Policja przeprowadza dochodzenia.

GLINNO WIELKIE, powiat inowrocławski. (Hojny dar ks. Kardynała-Prymasa). Do rąk przewodniczącego komitetu budowy kościoła w Glinnie Wielkim przekazał ks. Kardynał-Prymas z Brzozów (Małopolska) 1000 zł. na budowę kościoła. Stało się to za inicjatywą p. starosty Dietla z Inowrocławia, który przedstawił potrzebę budowy kościoła w okolicy nawskroś niemieckiej. Równocześnie ks. Kardynał-Prymas pobłogosławił zamierzonej budowie. Jak wiadomo, wydział powiatowy uchwalił także 3.000 zł. na budowę kościoła. Pieniądze przekazano ks. proboszczowi Bogackiemu w Płonkowie, przewodniczącemu komitetu budowy kościoła.

DĄBROWA BISKUPIA, powiat inowrocławski. (Gołąb pocztowy). Przyleciał na podwórze gospodarza Ramma w Dąbrowie Biskupiej gołąb pocztowy, którego przychwyciono. Nasił on na nożce pierścień z orzełkiem raz liczący: 26. 308. VII. 09. Odesłano go do komendy garnizonu w Inowrocławiu.

Poznań.

Kongres słowiańskich pszczelarzy odbędzie się, jak zdecydowano, w Poznaniu. Termin jego wyznaczono na rok 1929, t. j. właśnie na okres Wszepolskiej Wystawy Krajowej. Podczas ostatniego kongresu w Pradze czeskiej, polscy bartnicy zdobyli 10 nagród.

Pijak i ulicznik. Uczeń szkoły powszechnej Jan Sobkowiak, tak długo drażnił przetaczającego się pijaka, aż ten go kopnął. Chłopak trzasnął głową o parkan, kalecząc się okropnie. Odstawiono go do szpitala.

Znany aferzysta Kalkstein-Ostowski aresztowany. Kalkstein - Ostowski, kryminalista i szantażysta, który, jak to niedawno podaliśmy, angażował bezrobotnych, podając się za nadleśniczego z Kresów, został aresztowany

w Kowlu i zostanie niebawem odstawiony do Poznania, gdzie rozprawią się z nim władze sądowe.

Echa morderstwa pod Kostrzynem. W związku ze sprawą Tomaszczaka, o której pisaliśmy już dwukrotnie, aresztowano żonę zamordowanego, Martę Tomaszczakową oraz niej. Augustyna Zaleskiego, podejrzanego o współnictwo w zbrodni.

OBORNIKI. (Osobiste). P. Kazimierz Chmielowski, dotychczasowy starosta powiatu obornickiego i były sędzia sądu administracyjnego w Poznaniu, objął z dniem 19. bm. urząd starosty w Rawiczu. Dotychczasowy kierownik starostwa w Obornikach, asesor Skalski, objął kierownictwo starostwa w Krotoszynie.

SZAMOTULY. (Napadnięta przez cyganów). Niej. Borowska napadnięta została przez bandę cyganów. Byliby ją niechybnie obrabowali, gdyby nie pomoc niej. Daktera.

Tuchola.

Wielki bieg na przełaj 4200 m. Powiatowy Komitet Przysp. Wojskowego i Wychow. Fizycznego urządziło bieg na przełaj dla zawodników powiatu tucholskiego. Uroczyste wręczenie nagród przez Pow. Kom. P. W. i W. F. odbyło się na rynku.

Wyciągi kolarskie. Klub Cyklistów w Tucholi urządził w tych dniach tegoroczne wyciągi kolarskie połączone z koncertem ogrodowym i różnymi niespodziankami w ogrodzie „Strzelnicy”. Po wyciągach odbyła się zabawa taneczna w sali „Browaru”.

OSTRÓW. (Echa morderstwa śp. Krauzego). Przed I. Izba karną Sądu Okręgowego w Poznaniu stanął w tych dniach Wojciech Adler, oskarżony o morderstwo Krauzego w Ostrowie. Na rozprawę wezwano 20 świadków. Broni adwokat Nowosielski. Proces budzi wielkie zainteresowanie.

Swiecie.

31 rocznica Sokola, połączona z zabawą przedzłotową. W niedzielę, dnia 31 bm. obchodzi gniazdo Sokole w Świeciu swą 31 rocznicę istnienia, połączoną z zabawą przedzłotową. Program jest bardzo urozmaicony występem drużyny sokolej. Między innymi spec. z ćwiczeniami wystąpi gniazdo żeńskie z Bydgoszczy. Koncertować będzie orkiestra Sokola gniazda Wilczak-Okole, pod osobistą batutą kapelmistrza p. Adamskiego.

Czysty dochód przeznaczają się na wyekwipowanie drużyny sokolej na zlot Dzielnic Pomorskiej. Szan. Obywatelstwo m. Świecia i powiatu gorąco zachęcamy do masowego udziału w tej, tak miłej, a sympatycznej zabawie.

Pelplin.

Usiłowanie zgwałcenia. W lesie w okolicy Pelplina jakiś osobnik chciał się dopuścić gwałtu nad małoletnią dziewczynką, gdy zbierała jagody. Na rozpaczliwy krzyk dziewczynki nikczemnik zbiegł. Policja poczyniła starania, celem przychwylenia zdegenerowanego łotra.

Wypadek samochodowy na sosie do Rudna. Samochód kierowany przez szofera ze Sztockich Młynów wskutek zepsucia się kierownicy, najechał na sosie na drzewo. Samochód został mocno uszkodzony. Szofer odniósł cięższe okaleczenia, pasażer wyszedł bez szwanku.

Tczew.

Z Bractwa Strzeleckiego. W ub. środę odbyło się strzelanie o nagrody, ofiarowane przez samych strzelców, przybywających na stanowiska.

Wycieczka krajoznawcza. Grono nauczycieli, przeważnie z rejonu Suchostrzygi, w towarzystwie p. inspektora Binka z Tczewa urządziło wycieczkę krajoznawczą koleją do Czerska a następnie autobusem do Wiela. W południe wyprawa stanęła na miejscu, gdzie p. Głowczewski przyjął wycieczkowiczów w swoim grodzie owocami i podwieczorkiem. Po dokładnym zwiedzeniu Wiela i okolicy oraz wielkiego jeziora udano się na górę Kalwarję. Z t. zw. Białej Góry, położonej na 187 mtr. nad poziomem morza, zachwycono się krajobrazem oraz widokiem góry Wieżycy, najwyższego punktu Pomorza. Wieczorem wrócono po gościnnym przyjęciu przez ks. proboszcza Wrycza.

Regaty morskie: Start w Tczewie. Dzień 6 i 7 sierpnia br. zapisze się w dziejach sportowych Tczewa imponująco. Startować pono będą w Tczewie jachty żaglowe, jak i motorówki. W biegu pierwszym pójda motorówki z większym zagłębieniem. Główne regaty odbędą się mając w dniu 7 sierpnia. Regaty Tczew — Hel — Gdynia wzbudzają w sportsmenach wielkie zainteresowanie.

WEJHEROWO. (Drugi kurs kwalifikacyjny dla nauczycieli). Na życzenie nauczycieli, którzy nie mogą korzystać z pierwszego kursu kwalifikacyjnego, zarząd kursu kwalifikacyjnego w Wejherowie urządza drugi kurs kwalifikacyjny, który odbędzie się w Wejherowie, w czasie od 3 do 28 sierpnia. Zgłoszenia przyjmuje i bliższych wyjaśnień udziela kierownik kursu prof. Stanisław Benisz, Wejherowo, szkoła wydziałowa. Obok kursu kwalifikacyjnego odbędzie się w sierpniu br. w Wejherowie kurs przygotowawczy do wyższego kursu nauczycielskiego z grupy humanistycznej.

PUCK. (Ślady człowieka przedpotopowego). Dr. Józef Kostrewski, profesor uniwersytetu poznańskiego, odkrył tu szczątki i ślady życia człowieka z epoki kamiennej. Odkrycie to posiada znaczenie pierwszorzędne w świecie naukowym. Wykopaliska te są zaledwie dru-

gie w Europie. Tak dobrze zakonserwowanych szczątków i śladów życia człowieka z przed 4000 lat dotychczas w Europie nie udało się spotkać. Przed wojną w okolicy Pucka dokonywali tych samych badań, co profesor Kostrewski, uczeni niemieccy, którym jednak nie udało się natrafić na wspomniane wykopaliska.

KOŚCIERZYNA. (Z rady miejskiej). Na ostatnim posiedzeniu domagano się m. in. wyświetlenia sprawy zaginionych motorów z elektrowni. Sprawy tą zajmują się jednak już władze sądowe. Uchwalono m. in. zaangażować rutynowaną siłę biurową dla elektrowni i podwyższenie stawki za ubój w rzeźni miejskiej. Towarzystwu Powstańców i Wojaków udzielono subwencji na nowowbudowaną strzelnicę w wysokości 50 zł. Sprawę zakupu fabryki mebli odłożono do następnego posiedzenia.

Z Grudziądza.

Teatr Miejski. piątek, 29 lipca teatr nieczynny. Zespół wyjeżdża do Kartuz.

Brak prądu. W ub. środę rano zabrakło nagle w mieście prądu. Przyczyny dotąd nie mogliśmy ustalić.

Baczność, sokoli okręgu III-go. Ponieważ dnia 7 sierpnia gniazdo w Osiu obchodzi 15-letnią rocznicę założenia, przewodnictwo Dzielnic Pomorskiej „Sokola” wzywa gniazda powiatu świeckiego, aby pospieszili do Osia i by dzień ten był świętem sokolem dla całego powiatu świeckiego. Nie zwalnia to jednak gniazdo od obowiązku należenia do zlotu dzielnicowego, który naznaczony został na 13, 14 i 15 sierpnia w Grudziądzu. W dniach tych nie może bowiem brakować ani jednego gniazda z okręgu III.

W sprawie zlotu „Sokola” Dzielnic Pomorskiej. W hotelu Kellasa odbyło się posiedzenie wszystkich komisji złotych, zwołane przez prezesa gniazda I p. Czerwińskiego. Przewodniczył prezes dzielnic p. W. Samoliński, sekretarzem p. Tacyński. Prezes Samoliński poinformował komisje o celach i zadaniach ich. Sprawozdanie wygłosił jako pierwszy przewodniczący biura informacyjnego p. Szubrych; biuro mieścić się będzie na dworcu w poczekalni IV klasy; do komisji tej należą oprócz sekretarzy gniazd grudziądzkich pp. Jankowski i Stefaniak. Kwatermistrz p. Maśkowski podał do wiadomości, iż dzięki dyrekcji P. K. P. otrzyma na czas zlotu b. koszary kawalerskie i tam umieści sokolów. P. Poznańska zaś zajęła się kwatarami dla sokolic i otrzymała do swej dyspozycji szkołę Królowej Jadwigi, oraz 50 kwaterek prywatnych. Dalej całą sprawę przewodniczący komisji przyjął prezes Czerwiński. Przyjęto do wiadomości zawiadomienie, iż miasto będzie na dzień zlotu udekorowane. Dodatkowo bramy tryumfalne postawione zostaną przez niektóre gniazda.

Nie zapomniano także o komisji gospodarczej, która będzie musiała pomyśleć o wyżywieniu przez 8 dni co najmniej 3.000 dusz. Przewodniczącym jest p. A. Czaplicki, jego zastępcą p. A. Poznański. Komenda boiska spoczywa w rękach p. P. Dostatniego, a do pomocy są mu dodani naczelnicy gniazd grudziądzkich. P. W. Nowackiego wybrano przewodniczącym komisji zabaw, dalej p. Kellasa oraz pp. J. Czaplickiego i T. Cywińskiego. Projektowane zabawy odbędą się w niedzielę dnia 14 sierpnia w lokalach Bagateli, hotelu pod Złotym Lwem i w Tivoli. Pod koniec wyznaczono przyszłe zebranie na poniedziałek, 1 sierpnia o godz. 8 wiecz. w lokalu p. Kellasa.

Odezwa do Sokolów. Do obywatelstwa tułtejszego i sokolów nieświadczących wydano apel, by sami, a ochotnika, zgłaszali się do pomocy zarządom miejscowym. Należy bowiem dopomóc do uświetnienia zlotu i wobec tego chętni proszeni są o stawienie się, jeżeli nie u przewodniczących komisji, to przynajmniej na posiedzenie dnia 1 sierpnia. Do pracy więc, druhowie!

Wielki dzień pieśni. Zjednoczone koła śpiewackie w Grudziądzu urządzają w niedzielę dnia 31 lipca koncert w ogrodzie „Tivoli” wraz z orkiestrą wojskową 65 p. p. Koncert rozpocznie się o godz. 3.30 po poł. O godz. 3 nastąpi wymarsz wszystkich chórów z teatru miejskiego.

Chór „Moniuszko” wystąpi pod batutą prof. Niklewicza i odśpiewa „Chór Niedzielny”. „Echo” zaś odśpiewa „Pogrzyb Kazimierza Wielkiego” Walek-Walewskiego, pod batutą prof. Heyny. Trzecią atrakcją będzie Moniuszki „Dumka”, wykonana przez chór mieszany pod batutą p. Ponieckiego. „Barkarole” Müncheimera odśpiewa również chór mieszany, ale tym razem „Lutni” pod batutą prof. Dawidowicza. Chór męski „Echo” — „Gondoljery” Bursy, dyr. prof. Heyna. Nastąpi koncert orkiestry wojskowej, poczem śpiew połączonych chórów „Postój, piękna gołąbeczko” Moniuszki, dyr. prof. Dawidowicz. Chór mieszany Moniuszko: Serenada Marsznera, Bywaj dziewczę, pieśń ludowa, dyr. prof. Niklewicz. Chór mieszany „Lutnia”

pod dyr. prof. Dawidowicza odśpiewa: Serenada i Kozaka Moniuszki. Chór męski „Echo”: Pieśń wojenna — Moniuszko-Gall i „Hej Madziar pije” Lachmanna, dyr. prof. Heyna. Na zakończenie złączone chóry męskie wraz z orkiestrą odśpiewają: Niebiosa głoszą Najwyższemu Cześć — Beethovena, dyr. prof. Heyna. O godz. 8 wiecz. odbędzie się zabawa taneczna w salach Tivoli i hotelu pod Złotym Lwem.

Zainteresowanie kongresem Bractw Strzeleckich rośnie. Poważna ilość firm zamiejscowych i miejscowych nadesłała wartościowe nagrody, aby brać strzelecką zachęcić. Dalsze nagrody jeszcze wpływają. Również organizacje i cechy nie pozostają w tyle. Od soboty dnia 30 bm. nagrody zostaną wystawione w jednym z okien wystawowych. Komitet zwraca się do Bractw z prośbą o jaknajprędzej załatwienie korespondencji otrzymanej od głównego komitetu wykonawczego, by ułatwić pracę organizacyjną. Gdy każde bractwo obowiązki swe sumiennie i szybko wypełni, kongres wypadnie pod każdym względem imponująco. Wystawione będą również specjalne tarcze o nagrody dla nieczłonków w strzelaniu z karabinów wojskowych. (Kongres odbędzie się od 13 do 17 sierpnia 1927 r.).

Utworzenie koła hurtowników tytoniowych Ziemi pomorskiej przy Związku Tow. Kupieckich na Pomorzu w Grudziądzu. W dniu 21 bm. odbyło się zebranie organizacyjne Koła hurtowników tytoniowych, Ziemi pomorskiej, na którym reprezentowane były następujące miasta: Chojnice, Działdowo, Grudziądz, Nowe Miasto, Starogard, Toruń, Tczew i Wąbrzeźno. Prócz tego telefonicznie i listownie zgłosili swój akces zainteresowani kupcy z Brodnicy, Chełmna, Jabłonowa, Lidzbarku i Wejherowa. Przewodniczył prezes Związku Tow. Kupieckich p. Tadeusz Marchlewski. Następnie zabierali głos: wiceprezes związku poseł Krzywiński, który informował zebranych o konferencji swej z naczelnym dyrektorem monopolu tytoniowego w Warszawie: p. Józef Szwiec z Torunia, p. Jan Kosznik ze Starogardu i inni, którzy poruszyli szereg bolączek, dotyczących kupiectwa branży tytoniowej. Regulamin koła został jednogłośnie przyjęty i wszyscy zebrani przystąpili do koła. Wybory przewodniczącego koła dały wynik następujący: Przewodniczącym p. St. Wawrzyniak z Grudziądza, zastępcą przewodniczącego p. Józef Szwiec z Torunia, sekretarz p. Szymczak z Grudziądza i skarbnik p. Jan Kosznik ze Starogardu. Do komisji rewizyjnej weszli: p. Seweryn Gawroński z Nowogomiasta i p. Jagielko-Jaegerthal z Działdowa. Branżową składkę członkowską do koła ustalono w wysokości 10 zł. miesięcznie. W najbliższym czasie zostanie zwołany do Grudziądza zjazd, w skład którego wejdą: przewodniczący koła hurtowników i przewodniczący koł detailistów tytoniowych przy poszczególnych Towarzystwach Kupców Samodz. Ziemi Pomorskiej.

Szofer pożany nożem. Szofer Berendt z firmy Balon powracał z gośćmi automobilem z wycieczki pozamiejscowej i gdy zatrzymał się na Lipowej ulicy, prosiąc Mijanowskiego, syna dekarza, ul. Kalinkowa 7, o zejście ze skrzydła automobilu, ten pchnął go dwa razy nożem. Szofera odwieziono do szpitala miejskiego.

Tow. sportowe „Olympia” urządzi w dniu 31 m. o godz. 4 po poł. na boisku swoim tuż przy porcie lotniczym, międzymiastowe wyciągi kolarskie. Program przewiduje następujące biegi: bieg 10 okrążeń, bieg amerykański 40 okrążeń, bieg australijski i mecze. Sportsmeni, którzy chcą wziąć udział, mogą nadsyłać zgłoszenia do dnia wyciągów na ręce p. Marjana. Winickiego, plac 23 Stycznia 9.

Obywatelu! Jesteś Polakiem? to musisz być Sokolem
i wziąć udział
w Zlocie Dzielnic Pomorskiej
który odbędzie się
w dniach 13, 14 i 15 sierpnia w Grudziądzu.

Z Torunia.

Nocny dyżur ma do dnia 29. bm. apteka pod Lwem, Rynek Nowomiejski.

Teatr miejski. W piątek, dnia 29. bm. premiera operetki „Kryśka Leśniczanka”.
W sobotę, dnia 30. bm. operetka „Kryśka Leśniczanka”.

Audjencje u p. Prezydenta Rzeczypospolitej w Toruniu. P. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej przyjmować będzie na uroczystej audjencji w Toruniu zgłaszające się delegacje ludności z całego województwa w dniu 1 sierpnia od godz. 11 do 1 w południe, w ratuszu, sala posiedzeń magistratu. Pragnący uzyskać audjencje powinny zgłosić swą prośbę do pom. urzędu wojewódzkiego, wydział prezydjalny, pokój nr. 9, w terminie do 30. 7. Wiadomość o uzyskaniu audjencji wysyłana będzie drogą telegraficzną.

P. wojewoda wyjechał do Warszawy. Ub. środy p. wojewoda Młodzianowski, który objął już po powrocie z urlopu urzędowanie, wyjechał do Warszawy celem przedstawienia programu przyjęcia p. Prezydenta Rzplitej.

Baczność, członkowie Ch. D. i Ch. Z. Z. w Toruniu! Miesięczne zebranie koła Ch. D. i Ch. Z. Z. w Toruniu odbędzie się dnia 3 sierpnia o godz. 6 wiecz. w lokalu Gospody Cechów Zjednoczonych, ul. Sukiennicza 18. Ze względu na interesujący odczyt prezesa, który mówić będzie o obowiązkach i prawach robotników stałych i przejściowych, pożądanym jest udział nie tylko członków i sympatyków, ale i robotników niezrzeszonych.

Pod uwagę miejskiemu wydziałowi zdrowia. Jak się okazuje, miejsce wybrane swego czasu na postój łazienek w pobliżu Kępy Wiesego

nie okazało się idealnym. Znajduje się ono bowiem na kilkadziesiąt metrów poniżej wylotu kanalizacji miejskiej i ma przeważnie tak bardzo zanieczyszczoną wodę, że kąpiel jest tu mało przyjemna.

Bezrobocie na Pomorzu zmniejsza się. Liczba bezrobotnych w przeciągu dwóch ostatnich tygodni zmniejszyła się o 584 osoby, przy czym obecnie bezrobocie przedstawia się w obwodach państw. urzędów pośrednictwa pracy następująco: Toruń 761, Grudziądz 843, Tczew 176, Chojnice 85, Wejherowo 255 — razem 2,120 bezrobotnych.

Kronika policyjna. Dnia 27 bm. doprowadzono do policyj: 1 osobę za pasterstwo, 1 osobę za kradzież, 1 osobę za nieład zarobkowy i 2 osoby za uchylanie się od badania lekarskiego.

Kradzieże i oszustwa zgłosili: Bednarski Walenty z Torunia zgłosił oszustwo 4.092 zł. Zgłoszono również kradzież obuwia na szkole Koniecznego Jakóba z Torunia.

Gniazdo powodem pożaru. Ub. soboty w godz. południowych, w piątej szkole powszechnej przy ulicy Łąkowej powstał ogień na poddaszu przy oknie wychodzącym na dach (świetlik). Powodem zapalenia się dachu było, wpadnięcie iskry z komina do gniazda ptasiego, znajdującego się przy oknie na dachu. Zewzwaną straż pożarną przybyła niezwłocznie na miejsce i w ciągu 15 minut łączy dach ugasiła. Straty obliczono na 30 zł. Niebezpieczeństwo mieszkańcom budynku nie zagrażało.

Urodzenia, zgoni, śluby. W czasie od dnia 10 do 16 bm. urodziło się: 14 chłopców, 17 dziewcząt, w tem 9 nieślubnych, razem 31. Zmarło: 4 mężczyzn, 3 kobiety i 13 dzieci, razem 20. Ślubów zawarto 3.

U wioślarzy przed regatami.

Ruch w Brdyjściu. — Szalasy i życie wioślarzy. — Wioślarze zagraniczni. — Nietakt niemiaszków. — Wygląd toru i trybun W. B. T. W. i B. K. W. — Przygotowania do zwycięstwa.

Nikhty nie spodziewał się, że już na kilka dni przed międzynarodowymi regatami panuje w Brdyjściu ruch niebywały. Przy porcie drzewnym, który stanowi jeden z najświetniejszych torów do wyścigów wioślarskich, rozłożone są due szalasy płócienne, a przy brzegu kanału znane w kołach wioślarskich „osiedle” Warszawskiego Tow. Wioślarskiego A. Zw. „arka Noego”.

W szalaszach mieszkają wioślarze, którzy codziennie odbywają ćwiczenia wioślarskie.

Oczywiście panuje tu wzorowy porządek i rygor. Trenerzy są zarazem opiekunami swych załóg, które muszą posłusznie wykonać obowiązki „wioślarza trenującego”.

O godz. 6-tej rano wszyscy muszą być na nogach, poczem używają ranną kąpiel. Po śniadanku odbywa się trenning na łodziach. Po torze migają lotem mewy różne łodzie: ósemki, czwórki, dwójki, jedynki itp. Wioślarze przyzwyczajają swoje mięśnie do uciążliwego trudu, jaki ich czeka w dniu regat. Oprócz całego szeregu klubów krajowych, przybyły już zagraniczni załogi złożone z: 22 Węgrów, 6 Węgiek, 11 Czechosłowaków, 24 Belgów i 12 Francuzów, którzy starają się podczas treningów wybić słabe strony swych przeciwników. Później strudzeni obowiązkowo biegami wypoczywają, gawędząc o wszystkim, a szczególnie o pięknych wioślarkach: czarnoookich węgierkach zgrabnych krakowiankach, no i naszych uroczystych bydgoszczankach. Bo i one ćwiczą się, energicznie wstępując pod kierownictwem swych trenerów i trenerek. Nie wiadomo kto palmę zwycięstwa zdobędzie, gdy przeciwnikami będą piękne wioślarki. Wioślarze dżentelmeni napewno skapitulują... A no zobaczymy...

Po obiedzie znowu trening, później ponowny wypoczynek, a o godz. 10-tej spać wszyscy przymusowo muszą... Gdyby to tak nasi wioślarze nie mieli przed sobą międzynarodowych regat, to niewiadomo, czyby podporządkowali się temu surowemu rygorowi, jakiemu obecnie dobrowolnie podlegają.

Dla zagranicznych wioślarzy potrzeba było łodzi, bo przecież trudno, aby oni ze sobą przywozili takie bagaże. Z pomocą gospodarzom, t. j. B. T. W. przyszyły kluby wioślarskie z Włocławka, Poznania i Warszawy, które swoje łodzie przywieźli bezinteresownie. Jedynie odmówił swej pomocy w dostarczeniu łodzi tuł. niem. klub wioślarski „Frithjof”. Rzekomo czują się niemiaszkowie obrażeni na to, że Zw. Polskich Tow. Wioślarskich nie zaprosił ich na regaty; wioślarze polscy nie zaprosili ich na tę imprezę, ponieważ butne szwabiki nie chcą należeć do polskiego związku, pomimo, że trudności żadnych z tem nie mają. Są oni natomiast członkami związku niemieckiego w Polsce, aby przez to pokazać, że swój sztandar nacjonalny podrzy-

niają nadal. Polskie kluby wioślarskie wyciągają z tego odpowiednie konsekwencje.

Tor. wyścigowy i trybunę zupełnie się zmieniły. Brzeg prawy toru bowiem został przez Inspekcję dróg wodnych odnowiony, a trybunę pomalowane i przystrojone żywymi kwiatami. Z urzędzonego specjalnie urzędu pocztowego przy torze mogą korzystać goście o każdym czasie.

Przy starcie w szalaszach rozlokowały się załogi Bydgoskiego T-wa Wioślarskiego i Bydgoskiego Klubu Wioślarek. Klub wiośl. „Gryf” zajął dla swych załóg dom tuż przy porcie. Nasi wioślarze i wioślarki również nie zaniedbują treningów, bo sława zwycięstwa ich nęci.

Już w sobotę odbędą się główne biegi załóg zagranicznych, zaś w niedzielę ich dalszy ciąg wraz z krajowymi załogami walczącymi o palmę mistrzostwa Polski.

Warto jest, aby obywatelstwo bydgoskie zwiędziło wielkie obozy wioślarzy i przyjrzało się ich życiu sportowemu. A zresztą znajomych powinno się odwiedzić, — należy to bowiem do obowiązków towarzyskich.

Organizacją wewnętrzną, a więc rozlokowaniem gości zagranicznych, dostarczeniem im łodzi itd. zajęła się gorliwie komisja z p. Musiołem na czele.

Obecnie panuje — jak wyżej zaznaczyliśmy — w Brdyjściu ruch, ale im bliżej do głównej rozprawy z zagranicznymi gośćmi i niebezpiecznymi zawodnikami klubów krajowych, tem większa gorączka wkłada się do załóg trenujących.

Oby tylko nasi wioślarze nie z zimnej krwi, pokonali swych przeciwników.

Tego im z całego serca życzymy.

(Dz.)

19580

MIĘDZYNARODOWE REGATY

i o mistrzostwa Polski

w sobotę 30. i w niedzielę, 31. bm.

pod protektoratem i w obecności p. Prezydenta Rzeczypospolitej.

Początek o godzinie 3 popoł.

KRONIKA

Bydgoszcz, piątek dnia 29. lipca 1927 r.

KALENDARZYK.

Dziś w piątek Kunegundy.
Jutro w sobotę Abdona.
Wschód słońca o godzinie 4. 15.
Zachód słońca o godzinie 7. 56.

DYŻUR NOCNY W APTEKACH.

Od poniedziałku 25. lipca do poniedziałku 1. sierpnia dyżur nocny mają:

1. Apteka Piastowska, Plac Piastowski.
2. Apteka pod Orłem, Stary Rynek.

POGOTOWIE RATUNKOWE przy Straży pożarnej czynne codziennie od godz. 8-jej wiecz do godz. 8-jej rano. Telefon nr. 615.

Wypożyczalnia książek Lektora, ulica Gdańska 141, otwarta codziennie od godz. 8 rano do 6 wieczór. Telefon 1739.

TEATR MIEJSKI.

Dziś w piątek i jutro w sobotę ostatnie dwa razy dana będzie nadzwyczaj melodyjna i dowcipna operetka „Gejsza”, w niezmięnionej obsadzie z p. Wilkoszewską w roli tytułowej.

W niedzielę odbędzie się koncert symfoniczny pod batutą F. Nowowiejskiego.

W poniedziałek „Ptasznik z Tyrolu” Zellerera ujrzy po raz pierwszy światło kinkielin na naszej scenie. Wszyscy odtwórcy ożywni są, jaknajszczęśliwym zapadem. Reżyseruje J. Andrzejewski, gra niemal cały zespół, tańce i ewolucje ułożył zawsze pełen inwencji baletmistrz Fabian, śpiewa muzyka spoczywa w rękach kplm. Tomaszewskiego. Dekoracje pędzla St. Węgrzy. Bilety już do nabycia w kasie teatru.

TEATR POPULARNY.

Dziś, w piątek, po raz drugi świetna komedia W. Jordana pt. „Rozwiędzmy się”. Sztuka ta grana wczoraj przy wypełnionej widowni świadczy, iż zdobyła sobie tak doskonałą grę aktorów jak i reżyserją sztuki przez nowo pozyskaną siłę p. Al. Szewczyńskiego zupełnie zadowolenie publiczności.

W sobotę, o godz. 8,15 wieczór uroczysta akademja ku czci wielkiego mistrza pióra Henryka Sienkiewicza z udziałem najwybitniejszych sił zespołu. Słowo wstępne wygłosi prof. Kaźmierczak. W programie śpiew, deklamacja, sceny ustępy z utworów prozowych oraz jednoaktowa komedia H. Sienkiewicza „Zagłoba swatem”.

Bilety wcześniej do nabycia w księgarni N. Gieryna, pl. Teatralny, tel. 35 wieczorem od godz. 6,30 przy kasie teatru.

— Na intencję wioślarzy i wioślarek jako fundatorów odbędzie się tradycyjne nabożeństwo w kościółku w Siernieczku w niedzielę, 31 bm. o godz. 10,30 rano.

— Program międzynarodowych regat. Program międzynarodowych regat obejmuje 21 biegów, mianowicie: jedynek, dwójek czwórek i ósemek, 9 biegów, i to głównie międzynarodowych, odbędą się w sobotę a 12 biegów w niedzielę. Poniżej podajemy szczegółowy program: **sobota, 30 lipca br.**: 1. Ósemki młodszych. 2. Jedynek (bieg o mistrzostwo Polski). 3. Czwórki ze sternikiem. 4. Czwórki półwyścigowe. 5. Jedynek gości. 6. Czwórki półwyścigowe nowicjuszy. 7. Czwórki nowicjuszy. 8. Dwójki podwójne (bieg o mistrzostwo Polski). 9. Ósemki seniorów. **Niedziela, 31 lipca br.**: 10. Czwórki bez sternika (bieg o mistrzostwo Polski). 11. Jedynek. 12. Czwórki półwyścigowe pań. 13. Czwórki (bieg o mistrzostwo Polski). 14. Dwójki podwójne młodszych. 15. Jedynek nowicjuszy. 16. Czwórki półwyścigowe młodszych. 17. Czwórki gości. 18. Dwójki podwójne. 19. Czwórki młodszych. 20. Jedynek młodszych. 21. Ósemki (bieg o mistrzostwo Polski).

Rozdanie nagród

zwycięzcom w regatach międzynarodowych w niedzielę o godz. 10. wiecz. w Strzelnicy na białej sali przy ul. Toruńskiej 175. Po rozdaniu nagród wieczorek wioślarski. Wstęp tylko dla delegatów, członków towarzystw wioślarskich wraz z rodzinami.

Komitet Organizacyjny regat międzynarodowych w Polsce.

— Koncert symfoniczny. Z powodu odsłonięcia pierwszego w Polsce pomnika H. Sienkiewicza, odbędzie się w nadchodzącą niedzielę dnia 31. bm. o godz. 8. wiecz. staniem Komitetu, koncert symfoniczny, pod batutą kompozytora **Feliksa Nowowiejskiego**. Bilety (od 40 gr. do 6 zł.) nabywać można w kasie Teatru Miejskiego.

— Zamiast wieńca, z okazji odsłonięcia pomnika Henryka Sienkiewicza, składa Związek Oficerów Rezerwy Koło Bydgoszcz z. 30 na fundusz niesienia koleżeńskie pomocy.

Za Zarząd:

Kwiatkowski prezes, Pilaczyński skarbnik.

— Akademia ku czci Słowackiego. Zeńskie Tow. gimn. „Sokół” urządza w poniedziałek, dnia 1 sierpnia br. akademję ku czci twórcy „Króla Ducha” — Juliusza Słowackiego, która odbędzie się w Resursie Kupieckiej o godz. 20-jej. Dzięki p. Helenie Kantakowej, przewodniczącej komitetu, zapowiada się akademja wprost wspaniała. Zachęcamy gorąco nie tylko panie z Sokoła, ale wszystkich miłośników naszego wieszca, ażeby jak najliczniej na tę akademję podążyli.

— Jak odnawiać, to odnawiać. Widocznie z racji przyjazdu Pana Prezydenta Rzeczypospolitej do Bydgoszczy, magistrat wydał zarządzenie, by odrapane domy na pryncypalnych ulicach naszego miasta były odnowione. Prace malarskie są w całej pełni. Magistrat jednak zapomniał o odnowieniu już dość odrapanego gmachu Biblioteki Miejskiej i dawniejszej rezydencji prezydenta miasta dr. Śliwińskiego, znajdującej się przy ul. Wojewódzkiej. Do czasu, gdy prezydent mieszkał w tym gmachu, wyglądał on znośnie, dziś tynk miejscami odpada kawałkami, a cała fasada niemożliwie brudna. Znajdujące się obok tego gmachu skwery zaniedbane bardzo. Odnowienia wymagają też gmachy miejskie na ul. Mostowej.

Czas byłby najwyższy, by i magistrat zauważył swe brudne gmachy i z okazji przyjazdu Dostojnika Państwa kazał je odnowić.

Rozkaz!

Powstańcy i Wojacy Okręg Bydgoszcz!

Towarzystwa całego okręgu wysła na niedzielę, 31 lipca br. w myśl rozkazu Związku delegacje ze sztandarami. — Obwód Bydgoszcz, wysła Towarzystwa w komplecie. — Zbiórka w koszarach 62 p. p. w niedzielę, o godzinie 9, min. 30 rano.

Wolność!

(—) Inż. Bernaczek,

kpt. rez. i prezes okręgu.

(—) Wiśniewski,

kpt. rez. i komendant okręgu.

TEATR POPULARNY.

„Wróg kobiet”.

operetka w 3 aktach L. Steina. Muzyka Edmunda Eyslera.

Wystawiony tu we wtorek „Wróg kobiet” na scenie Teatru Popularnego, jak wszędzie, tak i u nas znalazł zasłużone powodzenie dzięki swoim wcale nieprzeciętnym walorom tak scenicznym, jak i muzycznym. Operetkę tę znamionuje zdrowy humor, nie skazywany pornografią, żywa, dość zajmująca akcja, oraz przemiana swoją melodyjnością muzyka, w której dominującym żywiołem jest ów słynny dawniej, dziś prawie zapomniany wiedeński walc, stanowiący rzeczowne credo uczuciowości każdego, nie tylko wiedeńczyka, ale wogóle każdego człowieka, mającego czujące serce, i jakie takie poczucie sentymentu.

Z grona wykonawców poszczególnych ról na pierwszym czołowie miejscu stanął p. Mierzejewski. Rolę majora Murnera oddał z fasonem i szykiem prawdziwie oficerskim. W typie był wprost wspaniały, a gra i śpiew jak zwykle u niego rzetelny artyzm. Obok niego wdzięcznie prezentowały się panie Celińska i Grabowska. Śpiew p. Celińskiej świecił jak zwykle furor. P. Grabowska wykazuje coraz bardziej duży postęp w śpiewie i grze. Błado naszkicowaną rolę Kamila, bratanka majora Murnera, odegrał z temperamentem p. Gołębiowski. P. Kolado, któremu powierzono rolę zbikowanego koniarza wyścigowca bar. Dominera wywiązał się ze zadania swego w sposób bardzo pomyślny. Drugim, który w tej operetce żywił komiczny reprezentował, to dyr. Wołowski, który nigdy, w żadnej roli nie zawiedzie, więc i tym razem rolę ordynansa odegrał z należytym wyczuciem i w dobrze obmyślany typ. Kilka epizodycznych ról z dobrem ujęciem typów, odegrali z dużym powodzeniem panie Ochmańska, Szewczyńska, Bogdanowiczowa, oraz pp. Larewicz i Szymyślik.

O muzyce nie piszę, bo ta stanowiła tylko t. zw. „ersatz”. Ani obsada, ani materiał nutowy, nie odpowiadał tu prawdzie i intencjom autora. Dyrekcji ostatecznie trudno dziwić się, że nie może sobie pozwolić na pełną orkiestrę, w swoich warunkach, tak bowiem krawiec kraje, jak mu materji staje. ale znów i dzieł muzyków nie wolno dowolnie przerabiać i nicować. Poza tem wszystkim suponować jednak można, że „Wróg kobiet” znajdzie tu powodzenie i to całkiem zasłużenie.

Z. G. Urbanyi.

Wyniki śródkowych wyścigów konnych.

Po raz pierwszy jeździł wczoraj pułkownik Rommel.

Ubiegłej środy odbył się na torze w Kałuśkich Małych, czwarty dzień wyścigów konnych. Pogoda piękna ściągnęła na tor mimo dnia powszedniego tłumy publiczności. Totalizator był w obłędzie, a wygrane były znaczne.

Wynik gonitw z dnia 27 lipca rb.

Gonitwa pierwsza płaska.

Dystans: ok. 1.100 mtr. Dla 2 l. og. i kl. Nagroda 400 zł.

Szum — Radca K. Żychliński, j. z. Tuchołka 1; Dramat — ofic. 17-3 p. ul., j. Osiański 2; Karat — ofic. 17-3 p. ul., j. Ziemiański 3; Iwan II — gr. ofic. 7 DAK., j. chł. Krzyżanowski 4; Tirtus — gr. ofic. 7 P. S. K., j. Jagodziński 5.

Wygrane w 1' 15" o 1/2, 1/2 6 i 1 dl. Totalizator za 10 zł zwycięstwo 11 zł, miejsce 13—15 zł.

Gonitwa druga z przeszkodami.

Dystans: ok. 3.600 mtr. dla 4 l. i st. koni. Nagroda 800 zł.

Buńczuk — gr. ofic. 7 DAK, j. por. Antropow 1; Blue Mountain — gr. ofic. 7 p. s. k., j. por. Kwieciński 2; Westalka — por. Świecicki, j. właściciel 3; Schimmy — por. Wcisłowicz, j. por. Rościszewski 4.

Wygrane w 4' 35" o 1/2 i — niezł. il. dl. Totalizator za 10 zł zwycięstwo 52 zł, miejsce 14—13 zł.

Gonitwa trzecia płaska — poza kat.

Dystans: ok. 2.100 mtr. Dla 3 l. i st. og. i kl. Nagroda 900 zł.

Floramour — K. Łaszcz, j. Osiański 1; Alegria — ofic. 17-3 p. ul., j. Jagodziński 2; Maskarada — plk. Karatjew, j. Machadrzanów 3; Hrabianka — plk. Brzozowski i mjr. Falewicz, j. z. Tuchołka 4; Vivat Polmoodie — A. Olszowski, j. Pielak 6.

Wygrane w 2' 26" o 1/2, 1/2, 1, 2 i 4 dl. Totalizator za 10 zł zwycięstwo 31 zł, miejsce 25 — 17 7zł.

Burza. Wczoraj, około godz. 9. wieczorem niespodziewanie nadciągnęła nad Bydgoszcz burza, połączona z błyskawicami i piorunami. Spadł przytem ulewny deszcz, który padał przeszło godzinę. Raz po raz przerywały powietrze błyskawice i pioruny. Po burzy, która ustała po godzinie 10-tej, nastąpiło pewne oziębienie. Dziś rano temperatura była również niska. W mieście, skutkiem bicia piorunów, poprzerywane zostały w niektórych miejscach instalacje elektryczne. Małe uszkodzenia poczynione zostały przez burzę w sieci telegraficznej i telefonicznej.

Jak się dowiadujemy, w czasie wczorajszej burzy uderzył piorun w dom mieszkalny gospodarza Hugona Janowicza w Przyłękach. Dom spłonął doszczętnie, przytem dziecko Janowicza od huku piorunu zostało zabite. Dalszych wiadomości z powiatu brak.

„Chwytnie owocu i żucanie ogryzek“ jest policyjnie wzbronione. Taki napis widnieje na jednej z budek ustawionej na ul. Gdańskiej. Mniejsza już o błąd, ale chodzi tu o „chwytnie“ owocu. Jak nam donosi jeden z czytelników, gdy stał na przystanku tramwajowym obok tej budki, naprawdopodobniej jej właścicielka, dla „zrównania“ czeresni, niezbyt czystymi rękami zgarniała owoc na kupę. Wybrała przytem kilka ładnych czeresni i nie wierząc sama w ich czystość, optukała je w jakimś naczyniu stojącym pod straganem, a następnie w tej samej wodzie optukała swe ręce. O ile jak napis świadczy, chwytnie owocu jest policyjnie wzbronione, to i samej sprzedającej nie wolno brudnymi rękami czeresni nakładać na wagę, i do torby, a używać należy specjalnej szufelki. Tyle dla wiadomości naszym władz sanitarnych.

Bank żydowski. W domu, w którym mieści się kawiarnia „Bristol“, otwarty został „Bank Kupiecki“, t. z. o. odp. Bank ten jest instytucją żydowską, utworzoną na gruncie Bydgoskim jedynie w tym celu, by popierać żydów. O ile to jest dozwolone, o tyle nie wolno w banku tym uprawiać szuleri i grywać hazardowo w karty, jak to nam z kilku stron donoszą. Wydział śledczy powinien roztoczyć większą uwagę nad Bankiem Kupieckim, a uprawiających hazard, pociągnąć do surowej odpowiedzialności.

Znowu najechanie przez auto. W czwartek, dnia 28 bm. na zbiegu ulic Dworcowej i Gamma, zdarzył się nieszczęśliwy wypadek. 6-letni Kornel Kuczyński wybierając z ulicy Gamma na Dworcowa, został silnie uderzony w głowę przez nadjeżdżające auto, którym kierował właściciel Socki.

Gonitwa czwarta płaska.

Dystans ok. 1.600 mtr. Dla 3 l. i st. og. i kl. Nagroda 600 zł.

Brzeszczot — ofic. 17-3 p. ul., j. z. Ziemiański 1; Bystrzyca — por. J. Rościszewski, j. Pielak 3; Mobile — Radca K. Żychliński, j. Sulik 4; Wim-pa-pam — bar. Kronenberg, j. Jagodziński 5; Verbum Nobile II — K. Łaszcz, j. Machadrzanów 6.

Wygrane w 1' 48" o 1, 1, 2, 3 i 1/2 dl. Totalizator za 10 zł zwycięstwo 24 zł, miejsce 13 — 33 zł.

Gonitwa piąta z przeszkodami. Dla 4 l. i st. koni.

Dystans ok. 2.800 mtr.

Nagroda 400 zł.

Tubaj Bej — L. J. bar. Kronenberg, j. Rowton 1; Fraszka — plk. Rommel, j. właściciel 2; Urwis II — Obóz Szkolny Kaw., j. por. Paszkowski 3; Delegat — zdyskwalifikowany.

Wygrane w 3' 32" o 1, 3 i 6 dl. Totalizator za 10 zł zwycięstwo 16 zł, miejsce 10 — 10 zł.

Gonitwa szósta z płotami.

Dystans: ok. 2.800 mtr. Dla 3 l. i st. koni.

Dystans: ok. 2.800 mtr.

Ekscentryk — plk. Karatjew, j. mjr. Falewicz 1; Bojar — plk. Studziński, j. Sulik 2; Umizg — bar. Kronenberg, j. plk. Rommel 3; Ulan — bar. Kronenberg, j. Rowton 4.

Wygrane w 3' 16" o 3, 8 i niezł. il. dl. Totalizator za 10 zł zwycięstwo 19 zł, miejsce 10 — 10.

Gonitwa siódma myśliwska.

Dystans: ok. 8 klm. Nagroda 300 zł.

Highborn — mjr. Toczek, j. właściciel 1; Łoś — 7 p. s. k., j. por. Kwieciński 2; Carmen — 7 p. s. k., j. ppor. Bogusławski 3; Irna — 16 p. ul., j. por. Karbowski 0; Papa — M. S. Wojsk., por. Dmochowski 0; Orkan — 16 p. ul. — zdyskwalifikowany; Hetman — Bauer — zdyskwalifikowany.

Master por. Skupiński, 16 p. ul.

Nieszczęśliwe dziecko, złane krwią, odwieziono do szpitala św. Florjana. Stan dziecka, jakkolwiek jest ciężki, nie zagraża jednak życiu. Dalsze dochodzenia wykazały, kto w tym wypadku ponosi winę.

Strzelanie z wiatrówek. Jeszcze tylko parę dni będzie trwało konkursowe strzelanie z wiatrówek, które urządziło Tow. Powstańców i Wojaków Wilczak-Okole, a potem nastąpi wydanie nagród. Komu więc na tem zależy, ażeby jeszcze nagrodę zdobyć, niech spieszy czempredzej na ul. Wysoką do p. Ścigalskiego, lub do p. Rutkowskiego na ul. Grunwaldzką i skorzysta z tej okazji. Nagrody, wartości 500 zł. można oglądać każdego czasu w oknie p. Rutkowskiego.

Pod adresem szoferów. Wobec spodziewanego znacznego zwiększenia ruchu pojazdów mechanicznych w dniach 30 i 31 bm., szczególnie na szosie Toruńskiej, w kierunku Brdyńskiego urząd policji miejskiej przypomina obowiązujące przepisy dotyczące ruchu samochodowego w myśl których jazda samochodem w granicach miasta nie może przekraczać 25 klm. na godzinę. Zaznaczam, iż organa policyjne otrzymały zarządzenie prowadzenia ścisłej w tym kierunku kontroli i winnych przekroczenia, pociągnąć na mocy wymienionego rozporządzenia do surowej odpowiedzialności.

Zmiana postoju autodrozek. Zwraca się uwagę na obwieszczenie policyjne, dotyczące zmiany postoju dla autodrozek, które się ukaże w najbliższym numerze „Ogólniaka Urzędowego“ m. Bydgoszczy, mianowicie: postój V przy ul. Jana Kazimierza znosi się, a wyznacza się na Starym Rynku po stronie wschodniej, pomiędzy ul. Kościelną, a ul. Krętą.

Pod adresem kupców. Wobec spodziewanego napływu gości na uroczystości połączone z przyjazdem Pana Prezydenta Rzeczypospolitej, odsłonięciem pomnika Sienkiewicza, międzynarodowych regat, oraz wystawy wodnej, przypominam obowiązujące przepisy cennikowe.

W hotelach cenniki te pozostają niezmiennione. W razie więc wypadku pobrania wyższej ceny nad zatwierdzoną przez Miejski Urząd Policyjny, wnieść należy zażalenie do Komisarjatu P. P. lub wprost do Miejskiego Urzędu Policyjnego.

Również przypominam, że we wszystkich sklepach i jatkach, w których sprzedaje się mięso i wyroby mięsne, muszą być na widocznym miejscu wywieszone cenniki, ogłoszone przez Magistrat. To samo dotyczy sprzedaży chleba, mąki i t. p.

Winni przekroczenia cen wyznaczonych przez Magistrat, będą pociągnięci do surowej odpowiedzialności.

Ceny potraw i napojów w przedsiębiorstwach gospodnio-szynkarskich (restauracje, kawiarnie, cukiernie itp.), powinny być umieszczone w miejscu wpadającym w oko. Wszelkie zaniedbania w tym względzie, będzie Miejski Urząd Policyjny karał w myśl obowiązujących przepisów karnych.

Podwyższanie cen potraw i napojów, w czasie napływu ludności do miasta na wyżej wspomniane uroczystości ścigać będzie Miejski Urząd Policyjny bezwzględnie i w kierunku tym przeprowadzi przez organa P. P. ścisłą kontrolę.

16574

Sijcie
pino słodowe
„Katus“

KRONIKA POLICYJNA.

Kradzież roweru. Nauczyciel p. Władysław Grus z Mycielewa, pow. szubińskiego, skradziono rower marki „Torpedo“ zupełnie czarny, opony prawie nowe, koloru szarego, kierownica wygięta w górę, na środku spajana, przynośna podpadająca wielka, wolny bieg. Ostrzeżenie przed nabyciem i prosi się wszystkich, którzy mogli się przyczynić do wykrycia skradzionego roweru, względnie coś donieść o złodzieju, by się zgłosili w policji.

Amator biżuterji i gotówki. Do p. Reinshauera przy ul. Matejki nr. 5 a, włamał się jakiś amator biżuterji i gotówki i skradł jej brylantowe pierścienie, szpilki do krawatów, i t. p. obsadzone w platynie, jak również pełną gotówkę ogólnej wartości 2000 zł.

Zielone ptaszki przy pracy. Korczak Stanisław lat 18, robotnik z Warszawy (Dobra 12) i Sobeki Eustachy lat 21, slusarz z Warszawy (Browarowa 2) przyjechali do Bydgoszczy na gościnne występy i zakradli się do ogródka przy ul. Staszycza w celu dokonania włamania do mieszkania jednego z mieszkańców.

Przechwycenie przestępców. Świza Jan lat 17 i Skrzypczak Jan lat 19, pochodzący z Olkusza przyjechali do Bydgoszczy, by tu ukryć się przed władzą poszukującą ich za pewne przestępstwa, lecz zostali ujęci i odstawieni do władzy poszukującej.

Czyje futro? W wydziale śledczym w Poznaniu znajduje się jedno futro męskie na piżmowcach, kołnierz bobrowy, poszycie czarne sukienne, na trzy guziki zapinane odebrane złodziejowi. Poszkodowani zechcą się zwracać do wymienionego Wydziału Śledczego, celem ewentualnego rozpoznania i odbioru.

Znaleziona drabina malarska. W Miejskim Urzędzie Policyjnym zgłoszono znalezioną drabinę malarską. Prawo własności należy zgłosić w tymże urzędzie, ul. Grodzka 32, pokój nr. 7.

2120 bezrobotnych na Pomorzu. Liczba bezrobotnych w przeciągu dwóch ostatnich tygodni zmniejszyła się o 584 osoby, przyczem obecnie bezrobocie w obwodach Państwowych Urzędów Pośrednictwa Pracy, Toruń, Grudziądz, Tczew, Chojnice, Wejherowo, wykazuje razem 2.120 bezrobotnych.

Akademja ku czci Juliusza Słowackiego żeńskiego Tow. gimn. Sokół odbędzie się w poniedziałek 1. sierpnia br. o godz. 20-tej w ogrodzie Resursy Kupieckiej (w razie niepogody na sali). Program jest następujący:

1. Zagajenie i słowo wstępne wygłosi przewodnicząca komitetu p. Helena Kantakowa. 2. Śpiewy wykona chór panien różańcowych, pod batutą p. Szczepana Jankowskiego. Chór ten wystąpi z nast. utworami: a) nowy hymn „Narodowi Polskiemu“, b) psalm 45 — duet (słowa Kochanowskiego, komp. Zarzyckiego), c) psalm 22 (komp. Bernarda Kleina.) 3. Wykład p. prof. Garbicza o Słowackim i jego dziełach. 4. Śpiew solowy. 5. Deklamacje, między innymi p. Ireny Stawińskiej. 6. Na zakończenie śpiew ogólny „Rota“.

Wstęp bezpłatny, dlatego uprzejmie prosimy druhny, druhów, jak niemniej wszystkich zwolenników i miłośników wielkiego naszego wieszca. Niechaj ogród „Resursy Kupieckiej“ zapelni się po same brzoogi, a będzie to najlepsza i bodaj najpiękniejsza manifestacja ku czci twórcy „Króla ducha“.

Zarząd żeńskiego Tow. gimn. Sokół.

Zabawa Sokoła konnego, o której pisaliśmy przed kilku dniami, wzbudziła zrozumiałe zainteresowanie wśród naszego obywatelstwa. Odbędzie się ona w dniu 6. sierpnia w Resursie Kupieckiej. Komitet zabawowy przygotowuje cały szereg miłych i rozmaitych niespodzianek.

Protokolat nad tą zabawą przyjął komitet honorowy, składający się z najbardziej zasłużonych obywateli naszego miasta, i okolicy. Sala będzie wspaniale udekorowana i iluminowana. Zaproszenia częściowo już zostały rozesłane.

Bilety można nabyć u skarbnika p. Raczynskiego, ul. Kordeckiego 32 II p., w godz. od 4.30 do 6-tej popoł., lub przy kasie.

Lista komitetu honorowego ogłoszona zostanie w numerze niedzielnym.

Baczność automobiliści i szoferzy! Rok rocznie zdarzały się podczas wielkich regat wioślarskich na szosie Bydgoszcz—Łęgnowo nieszczęśliwe wypadki z powodu zbyt szybkiej jazdy, oraz nienależytego przestrzegania przepisów jazdy. W roku obecnym należy się spodziewać jeszcze większego ruchu niż w latach ubiegłych, ze względu na to, iż regaty mieć będą charakter międzynarodowy. Apelujemy zatem do pp. automobilistów i szoferów, ażeby w nadchodzącą sobotę i niedzielę, celem uniknięcia karambólu, podczas regat jeździli na szosie tempem umiarkowanym i przestrzegali sumiennie przepisów jazdy.

Do gniazd sokolich na terenie miasta Bydgoszczy.

Uprasza się, aby gniazda sokole i to odwrotnie nadesłały odpowiedź na kwestjonariusz Dzieln. Pom. Zw. Tow. gimn. Sokół, którą złożyć trzeba w sekretarjacie dzielnicy przy ulicy Dworcowej 2.

Tamże odebrać można poświadczenie kart ulgowych kolej, na tenże zlot.

Przed wyjazdem z Bydgoszczy przy wykupywaniu biletu, przedkłada się ową kartę ulgową, w celu ostemplowania takowej, która służy w jeździe powrotnej z Grudziądza jako legitymacja biletu ulgowego. — Czołem!
Sekretarjat Dzielnicy Pom.

Do Sokołów!

Komunikat 26.

Do wszystkich gniazd i zarządów okr. Dzielnicy Pomorskiego Związku Tow. Gimn. „Sokół“.

1. Wzywamy wszystkie gniazda, aby odwrotnie nadesłały odpowiedź na nasz kwestjonariusz, który wysłaliśmy wprost gniazdom, a byłby mogli dostarczyć tyle kart kolejowozniżkowych, ilu uczestników zlotu z każdego gniazda będzie.

2. Do kart ulgowych mają prawo wszyscy uczestnicy bez względu, czy to ćwiczący czy niećwiczący, lecz karty te są ważne tylko wtedy, gdy zaopatrzone są w datownik stacji wyjazdowej.

3. Przewodnictwo dzielnicy pomorskiej na czas zlotu tj. od 7 do 17 sierpnia br. przenosi swój sekretarjat do Grudziądza ul. 3 Maja 11, telefon 856.

Wszystkie zatem korespondencje po 7-mym sierpniu, włącznie do zlotu kierować się powinno do Grudziądza.

4. Jedno z gniazd odpowiedziało na nasz kwestjonariusz w ten sposób, że ani jeden druh nie bierze udziału w zlocie, tak być nie może, wszystkie gniazda muszą być zastąpione na zlocie dzielnicowym.

Przewodnictwa Okr. czynią co tylko mogą, co jest w ich siłach aby komplet gniazd danego Okręgu był na miejscu w Grudziądzu.

W tej myśli do widzenia Drużyno Sokola na Zlocie Dzielnicy w Grudziądzu.

Przewodnictwo Dzielnicy Pomorskiej

Związku Tow. gimn. „Sokół“

(—) Wł. Samoliński, prezes.

(—) A. Malczewski, sekretarz.

Nie wszystko ZŁOTO
co się **ŚWIECI!**

Wyroby zagraniczne nie są lepsze od polskich.

Czekolada nasza wyrabiana z najprzedniejszego ziarna kakaowego, przewyższa dobrocią i smakiem produkty obce.

W Kawiarni Teatralnej Codziennie KONCERT

orkiestry wojskowej 62 p. p.
w sile 40 osób od godz. 17³⁰

W sobotę, dnia 30 lipca 1927 roku Nadzwyczajny koncert

powiększonej orkiestry do 60 osób.

Wstęp wolny. (17093)

Wejście z Placu Teatralnego.

PROGRAMY RADJOFONICZNE.

(Sobota, 30 lipca.

- Warszawa 10 Kw. 1111 m.
- 12.00 Sygnał czasu, komunikat lotniczo-meteorologiczny, komunikaty „PAT.”, nad program.
- 15.00—19.00 Komunikaty gospodarczy i meteorologiczny, nad program.
- Transmisja z międzynarodowych regat wioślarskich w Brdjujściu pod Bydgoszczą.
- 19.15—19.35 Rozmaitości.
- 19.35—20.00 Odczyt p. t. „Co to są poradnie” wygł. dr. Stanisław Tubiak.
- 20.00—20.15 Komunikat rolniczy.
- 20.15 Transmisja z Doliny Szwajcarskiej. Koncert popularny organizowany przez A. Sielskiego wespół z Wydz. Oświaty i Kultury Magistratu m. st. Warszawy i P. R. Wykonawcy: Orkiestra pod dyr. A. Sielskiego, D. Gutowska (śpiew), M. Salecki (śpiew), i M. Robakowa (akomp.).
- 22.00 Komunikat lotniczo-meteorologiczny, sy-

gnał czasu, komunikaty policji, komunikaty „PAT.”, nad program.
22.30—23.30 Transmisja muzyki tanecznej z restauracji „Rydz”.

Kraków 422 m.

- 15.00—19.00 Regaty w Bydgoszczy.
- 19.00—19.25 Odczyt p. t. „Muchy i komary w przyrodzie i u ludu” — wygł. p. Wyrobek prof. sem.
- 19.30—19.55 Odczyt pod tyt. „Przegląd polityki zagranicznej za ubiegły tydzień” — wygł. p. dr. J. Reguła, wicesekr. U. J.
- 20.00—20.15 Komunikaty.
- od 20.15 Transmisja z Warszawy.

Z ŻYCIA TOWARZYSTW.

Bydgoskie Towarzystwo Wioślarskie. Wszystkich członków którym dotąd nie przydzielono żadnej funkcji przy organizacji regat międzynarodowych, uprasza się o zgłoszenie do Komisji Gospodarczej, w dniu regat przy trybunach w Brdjujściu.

Zebranie Zarządu Okręgowego Chrześcijańskiego Zjednoczenia Zawodowego odbędzie się w piątek, dnia 29. bm. o godz. 7 wiecz. w sekretarjacie przy ulicy Dworcowej 2.

Na porządku obrad ważne sprawy, obecność wszystkich członków konieczna.

Kaldowski, prezes okręgowy.
Baczność śpiewacy! Wszystkie Tow. śpiewacze, należące do XXI. Okręgu biorą udział w uroczystości odsłonięcia pomnika H. Sienkiewicza. Zaproszenia i karty legitymacyjne dla delegacji wydaje sekr. Komitetu budowy pomnika p. Dr. Szymański ul. Gdańska nr. 19.

Prezes XXI Okręgu.
Baczność! Piekarze Filji Zjedn. Zaw. Polskiego. Zebranie nadzwyczajne odbędzie się w niedzielę, 30. bm. w lokalu p. Jaśniewskiej.

Związek Właścicieli Auto-Dorożek uprasza Szan. gości korzystających z dorożek samochodowych do przejazdu na międzynarodowe rega-

ty do Brdjujścia, ażeby ze względu na zwiększony ruch dość wcześniej zamawiali dorożki. Zaznaczamy, że miejsca postoju znajdują się przy dworcu głównym, przy ul. Gdańskiej (Hotel pod Orłem), ul. Jagiellońska (Kościół Klarysek), Stary Rynek (strona wschodnia) oraz Aleje Mickiewicza. Postój dorożek samochodowych na regatach znajduje się na drodze od szosy Toruńskiej do dworca Łęgowo.

Drugie ogólne zebranie pracowników w cegielniach zorganizowanych w Chrześ. Zjednoczeniu Zawodowym, odbędzie się w sobotę, dnia 30 lipca 1927 r. wieczorem o godz. 6.30 w „Ognisku” ul. Jagiellońska 71.

K. S. „Tęcza” przy Tow. „Jedność” pod opieką św. Wojciecha w Bydgoszczy. W piątek dnia 29. bm. o godzinie 8 wiecz. schadzka I. i II. drużyny w lokalu „Złoty Róg”.

Klub sportowy „Brda” przy Tow. Ośw. Religijnym pod opieką św. Ignacego. Schadzka w sobotę, 30. bm. w lokalu „Złoty Róg” ul. Grunwaldzka. Z powodu rewizji gospodarza uprasza się członków o bezzwłoczne przyniesienie trykotów i spodenek klubowych.

Towarzystwo Zawodowych Ogrodników na miasto Bydgoszcz i okolice. Celem wzięcia udziału w uroczystości odsłonięcia pomnika Henryka Sienkiewicza uprasza się o przybycie wszystkich członków. Zbiórka o godz. 9.45 przy kościele farnym.

Żeńskie Tow. gimn. „Sokół” w Bydgoszczy urządza w niedzielę, dnia 31. bm. wycieczkę do uroczego Świecia n. Wisłą i bierze czynny udział w 31 rocznicy tamtejszego Sokola. Zbiórka w kawiarni p. Zwierzyckiego przy ul. Dworcowej, o godz. 10.30, odjazd punktualnie o godz. 11 przed poł.

Oddział Kolarzy „Sokół” V. Wycieczka do Kruszewicy odbędzie się w niedzielę 31. bm. Wyjazd o godz. 6 rano z przed „Stara Bydgoszcz”.

„Bractwo Strzeleckie” ustawia się w dniu 31 lipca r. o godz. 10.30 rano w szpaler przy Farze, przez który przejedzie p. Prezydent Rzeczypospolitej wraz z świtą. Zbiórka o godz. 10.15 na dziedzińcu przed ratuszem. Przybycie

wszystkich umundurowanych braci jest konieczne. Przyszłe zebranie informacyjne członków 8 sierpnia br. o godz. 8 wiecz. w Strzelnicy.

Cedula Urzędowa Giełdy Pieniężnej w Poznaniu.

POZNAŃ, dnia 27 lipca 1927 roku.

Papiery procentowe.

(Kurs w procentach nominału).

5 proc Pożyczka konwersyjna	61 proc.
8 ³ / ₁₀ oblig. miasta Poznania	90 ¹ / ₂ 0/0
8 ³ / ₁₀ dolarowe listy Pozn. Ziem. Kred.	
94—94 ¹ / ₂ (za 1 dolar)	
6 proc. I. zbożowe Pozn. Ziem. Kredyt.	23,—
4 ³ / ₁₀ Pozn. listy zastawne przedwojenne	49 ¹ / ₂

Akcje przemysłowe.

(Kurs w złotych za 1 akcję).

Hartwig C. I em.	46,—
Herzfeld Viktorjus I em.	51,—
Dr. Roman May I—V em.	91 ¹ / ₂ —92,—
Pozn. Spółka Drzewna I—VII em	1,—1,05
Unja (dawniej Ventzki) I—III ex kup.,	21,—
Wisła, Bydgoszcz I—III em.	12,—

Tendencja utrzymana.

Bank Polski płacił dnia 29 lipca br. za:

dolary amerykańskie	8,88
funtów szterlingów	43,24
franki szwajcarskie.	171,48
franki francuskie	34,79
marki niemieckie	211,48
guldeny gdańskie	172,11
szylingi austriackie	125,34

Stan wody w Wiśle dnia 29. lipca rano: Zawichost 1,92; Warszawa 2,84; Płock 1,65; Toruń 1,48; Fordon 1,65; Chełmno 1,44; Grudziądz 1,69; Korzeniewo 2,03; Piekło 1,36; Tezew 1,11; Einlage 2,30; Na górnej części woda opada, na środkowej przybór, na dolnej również opada. W dniu 31. lipca spodziewany jest wodosław w Toruniu + 2,60 ponad stan normalny.

Restauracja Ogród Wodewil Kawiarnia
Toruń, ul. Bydgoska 12
W sobotę, dnia 30 lipca r. b.

II. Monstre-Koncert

połączonych orkiestr 4 dyw. w obsadzie 120 orkiestrantów pod batutą kapitana **Wittmana.** (17115)
Początek o godz. 8 wieczorem.
W razie niepogody koncert odbędzie się w niedzielę dn. 31 bm.

OBUWIE

damskie męskie i dziecięce
w znanym, solidnym, a przytem eleganckim wykonaniu, poleca po cenach najniższych 17116

JAN ZIELIŃSKI

Toruń Bydgoszcz
ulica Szeroka nr. 31. ulica Gdańska nr. 164.

Pozatem dostarcza inne artykuły sztanowane, toczone, łoczne, prasowane i wyiskane z wszelkiego rodzaju metali.

„OMEGA”

T. z o. p.
fabryka wyrobów metalowych i dekoracyjnych w Bydgoszczy
Jagiellońska 11. Telef. 334.
dostarcza korzystnie:

karnisze do okien kompletne z wszelkimi przyborami oraz części składowe osobno. (17107)

Przyjmuję zamówienia według wzorów lub rysunków.

Dyrekcja Miejskiego Gimnazjum koedukacyjnego w Międzychodzie nad Wartą z upoważnienia Magistratu miasta ogłasza niniejszem

Konkurs

na następujące posady nauczycielskie z dniem 1-go września 1927: 17117

1. na posadę polonisty, któryby uczył także historii w klasach I—III;
2. przyrodnika, któryby uczył także geografji;
3. matematyka i fizyka z chemją.

Wymagane pełne kwalifikacje lub przynajmniej prawo nauczania na podstawie absolutorjum uniwersyteckiego. Pożądaną jest siła nauczycielska, która by obok któregośkolwiek z powyższych przedmiotów mogła udzielać także gimnastyki i prowadzić zabawy i gry ruchowe za osobnym wynagrodzeniem. Uposażenie według norm państwowych, do czego Magistrat dopłaca 15 proc. dodatku komunalnego. Mieszkanie zapewnione; Dyrekcja dodaje, że Międzychód nad Wartą jest miejscowością klimatyczną i posiada warunki zdrowotne bardzo dobre. Podania zaopatrzone w potrzebne dokumenty, należy wystosować do Magistratu m. Międzychodu nad Wartą i przesać jak najprędzej na ręce Burmistrza W-nego Pana St. Mielczyńskiego.

Dyrekcja Gimnazjum Miejskiego w Międzychodzie.

PRZETARG.

Magistrat miasta Bydgoszczy rozpisuje przetarg na wykonanie drenażu na terenie pod budować się mającą elektrownię około 450 mb, a mianowicie: Rowy kopać do 4 mtr. głęb., ułożyć sączki o przekrojach 100, 125 i 150 mm w warstwie tłucznia 50 cm. grubej i następnie rowy zasypać. Pozatem w punktach sieci drenażu, wskazanych przez Decernat Elektrowni wykonać 7 studzienek cementowych dla przeczystczenia drenażu. Bliższe informacje w biurze Decernatu Elektrowni. — Ostateczny termin złożenia i rozpisanie ofert na powyższe roboty i dostawy materiałów oznacza się na dzień 3. VIII. br. godz. 11 rano w biurze Decernatu Elektrowni przy ul. Jagiellońskiej nr. 56.

Bydgoszcz, dnia 27 lipca 1927 r. 17071
Inż. Régamey,
miejski radca budowlany.

Wyprzedaje

z powodu zwinienia interesu wszelkie towary krótkie i galanteryjne po cenach najniższych.

MARJA BÜRSZEŁOWA

ul. Poznańska 29. (17101)

Ja Anna Csillag
mogę udowodnić,
że panie tak z krótko strzyżonymi jak i z długimi włosami od 50 lat mnie chwala.

„Pomada Csillag” przeciw wypadaniu włosów, usuwa przykry łupież w przeciągu 48 godzin. Zaden inny środek nie posiada tylu substancji odżywczych, co pomada Csillag mego własnego wynalazku. Już bowiem po użyciu jednego stoja pomady, tak panie jak i panowie osiągną świetne wyniki, włosy nie wypadają zupełnie, a nawet gęste i bujne wyrastają. Najlepszym dowodem skuteczności mego preparatu, to jubileusz 50-cio letniego istnienia mego przedsiębiorstwa oraz miliony listów pochwalnych z całego świata, które Szan. mej Klienteli przedłożyć mogę każdej chwili, a których tutaj nie publikuję jedynie ze względu na brak miejsca.

Cena jednego stoika pomady „Csillag” 4,30 zł.
„ „ „ „ „ „ „ „ 7,00 „
„ „ „ „ „ „ „ „ 10,00 „
Towar wysyłamy codziennie po otrzymaniu go tówki lub za zaliczeniem pocztowem.

Anna Csillag, Kraków, ul. Św. Gerudy 28. (51)

Ogród „Resursy Kupieckiej”

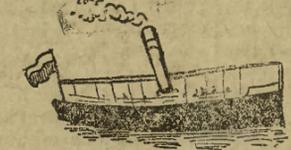
Bydgoszcz, ulica Jagiellońska nr. 25.

W sobotę, dnia 30 lipca 1927 r. Otwarcie Wielk. Międzynarodowego Turnieju Walk francuskich matchów boks anglijskiego organizowanego dla zawodowych zapaśników i bokserów wstępnie honor. i nagrody pieniężne w ogólnej kwocie 2000 zł, które będą rozdane w ostatnim dniu turnieju.

Swoją udział zgłosili nast. zapaśnicy i bokserzy:

1. Badurski Wacław waga 94 kg. - nowa gwiazda - Poznań	8. Saraki Taro waga 82 kg. - zapaśnik Japonia
2. Sam Sandi (marzyn) waga 90 kg. - Kamerun (Afryka)	9. Zagłoba Jan waga 103 kg. - zapaśnik Wilno
3. Lubusko Antoni waga 108 kg. - zapaśnik Matopolska	10. Grinlewski Feliks waga 85 kg. - G. Śląsk
4. Gabwrenko Dymitr waga 100 kg. - Ukraina	11. Budwityo Józef waga 110 kg. - szampion Litwy
5. Rogenbaum Aug. waga 105 kg. - szamp. Europy - Niemcy	12. Morton Jan, waga 80 kg. - Finlandja
6. Zalaś Stanisław waga 88 kg. - Warszawa	13. Aii-Ogii, przewzany Straszny Turek - Turcja
7. Redlich Artur waga 124 kg. - Niemcy	14. Erdman Gustaw w. 108 kg. - Estonia

Od godziny 6 koncert orkiestry. (17078)

W sobotę, dnia 30 i niedzielę, dnia 31 lipca br. z powodu Wszchpolskich i Międzynarodowych Regat statki pasażerskie kursować będą jak następuje odjazd z Bydgoszczy: 8.30, 11, 13, 14, 15 i 16.30 odjazd z Brdjujścia: 11 i 20 odjazd z Czarska Polskiego: 11, 15, 17, 18 i 19 i w międzyczasie stosownie do potrzeby.

Statki odchodzące z Bydgoszczy w czasie od godz. 13 do 16.30 dojeżdżać będą tylko do Czarska Polskiego, a to na skutek rozporządzenia rzeczno policyjnego. (17083)

Publiczność z Brdjujścia wieczorem zabrana będzie około godziny 8-mej wieczorem.

LLOYD BYDGOSKI

dawn. Bromberger Schlepsschiffahrt Tow. Akc.

SPRZEDAŻE

Maszyna
do szycia (Singer), aparat fotograficzny 18x24, wózki sportowe na sprzedaż, Skład Komisowy, ul. Chrobrego nr. 12. (F-8310)

KORZYSTNIE

na sprzedaż: 1 używana dobrze zreperowana żniwiarka „Eyth”. Fr. Kloss i Syn, Gdańska 97, telefon 1683. (17100)

POSADY WOLNE

Dziewczce
młodsze do pracy w domu potrzebne. Chrobrego 4. (17104)

Potrzebny
zaraz samodzielny czeladnik piekarski, znający cukiernictwo. W. Lewandowski, Białostliwie pow. Wyrzyski. (16350)

Pania

z dobrego domu do samodzielnego prowadzenia gospodarstwa domowego poszukuje. Zgłosz. upr. z życiorysem i fotografią do Siemianowski, Drogerja pod Lwem, Keynia, Rynek 17. (16790)

POKOJE

Pokój
umebl. na I piętrze z światłem elektr. blisko kolei do wynajęcia. Zgł. do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2 pod „J. N.” (F-8126)

KUPNA

Dom
dobrze się prezentujący w śródmieściu przy wpłacie 4000 dolarów kupię wprost od właściciela. Zgł. F. Jeliński, Perso-na 14. (F-8305)

Obrońca prywatny

załatwia wszelkie, choćby najtrudniejsze sprawy sądowe, karne, procesowe, spadkowe, hipoteczne, waloryzacyjne, kontraktowe, spółkowe, najmu, administracyjne, podatkowe, ściąganie należności itd.

St. Banaszak,
ul. Cieszkowskiego 2. Tel. 1304
Długoletnia praktyka.

POLECENIA

Polskie

Tow. Węgłowe „Petow” z ogr. por. w Bydgoszczy, tel. 321, dostawa węgla z Polskich Kopalń Skarbowych w Królewskiej-Hucie i koks z koksowni Knurow na Górnym Śląsku poszukuje komisjonerów w następujących miejscowościach: Chojnice, Tuchola, Czersk, Starogard, Kartuzy, Wejherowo, Puck, Gniw, Działdowo, Kępno, Kowalewo i innych. P. T. Reflektantów uprasza się o spieszne nadesłanie zgłoszeń z podaniem referencji. (16944)

Biuro

Posrednictwa Mieszkań ogłasza, że w Gdyni są do nabycia w dobrych warunkach: restauracja z mieszkaniem nie drogo, składy na dobrych ulicach, ma również wille i place na sprzedaż. Kto ma zamiar w Gdyni sobie pobyt polepszyć, niech przyjeżdża do Gdyni jaknajprędzej. Dominik Kujawa. (17048)

MEBLE!

Jadalnie, sypialnie, pokoje meble i różne meble w wielkim wyborze, od najwykwintniejszych do pojezydnych. Ceny i warunki najkorzystniejsze. Dobrzyński, Długa 4. (15671)

Rowery

lepszych fabrykatów jak Brennabor, Opel, Viktorja, Weltrad, Puch, Stoewer oraz krajowe wyroby „Wahrena”, wszelkie części z rzetelną gwarancją po bardzo przystępnych cenach poleca Wasielewski, Bydgoszcz, Dworcowa róg ul. Marcinkowskiego. (16545)

Tanio i dobrze!

Golenie 30 gr., strzyżenie 90 gr., ondulacja 150 zł. Pierwszorzędna obsługa. Budziński, Jagiellońska nr. 65/66, naprzeciw kościoła Klarysek. (11142)

Kapelusze

modne filce, oraz solidne fasony dla starszych pań, nadzwyczaj tanio. Przetrasowanie i przerobienie kapeluszy i futer po najniższych cenach. Skład kapeluszy, Niedźwiedzia 4 (17096)

Na raty

Ieżanki, kanapy, garnitury klubowe, materace, stoły rozciągane, krzesła, biurka poleca Tapicernia Jagiellońska 4, drugie podwórce. (17079)

SPRZEDAŻE

Majątki

domy duże, małe, młyny, składy dzierżawy w wielkim wyborze poleca do kupna Biuro Merkur właściciel Szkoldarski, Dworcowa 53. (17094)

Duży wybór!

Majątki, gospodarstwa i młyny poleca „Polonia”, Bydgoszcz, Dworcowa 17, telefon 698. Westfalewski. 16788

Właściciel

sprzedaje dom w dobrym stanie za 9.000 gotówka. Wolne 4 pokoje, kuchnia, skład, pralnia, stajnia i ogród owocowo-warzywny, 2 lokatorów, w Bydgoszczy. Of. do Dzien. Bydg. pod „Właściciel”. (16961)

Ni w prawo ni w lewo
biuro Centralne posiada największy wybór majatków, folwarków, młynów, kamienie na dogodnych warunkach. Zgł. Bydgoszcz, Dworcowa 69. Nowakowski. (F-8307)

Baczność!

Właściciele ziemscy. Najważniejsze biuro kupna i sprzedaży majatków ziemskich, poszukuje dla poważnych reflektantów majatki, gospodarstwa i młyny. Dyskrecja zapewniona. O spieszne zlecenia prosi „Polonia” Bydgoszcz Dworcowa 17, Tel. 698 Westfalewski. (16789)

Wielka okazja!

Młyn wodny przy tem 520 mórg ziemi wszystko w dobrym stanie, budynki i kl. inwentarze nadkomplet parowy garnitur 280.000 zł. wpłata 100.000 zł. Moc majatków świeżo zgłoszonych na korzystnych warunkach poleca i przyjmuje Biuro „Pogoń” Dworcowa 80 tel. nr. 1815.

Młyn

parowy nowy, w bogatej okolicy, przemiał 500 ctr. 250 tys. zł. wpłaty 100 tys. Hotel z restauracją i kompletnym urządzeniem pokoi, w bogatym dużym mieście powiatowym 50 tys., wpłaty 25 tys. reszta na parę lat. Kamienica III p. z 4 interesami i fabrykacją, dochód 1115 zł miesięcznie 110 tys. zł, wpłaty 70 tys. zł, i wiele innych bardzo korzystnych obiektów poleca biuro Pogoń Dworcowa 80 tel. 18-15.

Ogrodnictwo

7 mórg zaraz na sprzedaż z żywym i martwym inwentarzem. Kossaka 68. Bydgoszcz. (17102)

Korzystne kupna.

Budynki piętrowy 13.000 dwu piętrowy i parterowy 14.000, dwu piętrowy 15.000, dwa dwu piętrowe po 18.000, dom jedno piętrowy, interes i mieszkanie wolne 25.000, dwa dwu piętrowe, 4 interesy 70.000, 4 piętrowy, komfort, dochodowy, 100.000 4 cztero piętrowe po 125 tys. i wiele innych w różnych cenach. Majatki ziemskie od 30 do 600 mórg, oraz młyny wodne i parowe poleca Poszwa, Bydgoszcz, Zduny 6 II p. (17069)

Skład

kolonialny z 2 pokojami przy rynku na sprzedaż. Gdzie? wskaże filja Dz. Bydg. Dworcowa nr. 2. (F-8285)

Restauracja

korzystnie sprzeda „Norma”, Gdańska 24. (F-8304)

Warsztat

krawiecki w całości lub częściowo (maszynny, stoły) na sprzedaż. Sienkiewicza 18, I ptr. (F-8284)

Fortepjan

krótki, koncertowy, słynnej marki, pierwszorzędny sprzedaje skład kolonialny, Bocianowo nr. 1. F-8290

Sprzedam

łóżko żelazne i inne rzeczy. Stary Rynek nr. 2, II ptr. (F-8294)

Regały i waga

do kolonialki tanio na sprzedaż. Dr. Em. Warminskiego 3. (F-8292)

Okazja!

Tanio na sprzedaż 1 klacz lat 8 i wóz, razem lub pojedynczo. Grunwaldzka nr. 23. F. Morkowski. (17061)

Dachówki

używane ca 3.000 sztuk na sprzedaż. R. Wiśniewski, Dworcowa 31a, tel. 18-10. (17043)

Samochód

ciężarowy marki „Berliet” w dobrym stanie, gotów do jazdy, korzystnie i na dogodnych warunkach spłaty sprzedam. Zgł. pod „Berliet” do Dz. Bydg. (17103)

Miód

pszczołny trzepany ca 5 centr. na sprzedaż. Zgł. W. Cywiński, Inowrocław, Sw. Ducha 16, tel. 414. (13019)

Samochód

„Fiat” typ. 501 2-4 osobowy w bardzo dobrym stanie korzystnie sprzedam. Zgłosz. księgarnia „Hermes” Inowrocław. (17111)

Patentowe korki

do butelek od piwa tanio na sprzedaż. Grunwaldzka 133. (17059)

Porzeczki

czarne i czerwone do wyrobu wina na sprzedaż. Nakielska 22, w ogrodzie. 17008

Dubeltówka

bezk. 16, fabr. Suhl okazyjnie na sprzedaż. Grochowalski, Plac Poznański 3. (16848)

Kosiarka

marki Dering mało używana tanio na sprzedaż. Zaremba, Koronowo. (16884)

Skrzynie

próżne, różnego rodzaju na sprzedaż. B. Jączkowski, Gdańska 16-17, tel. 930. F-8209

Łóżko dziecięce

białe eleganckie sprzedam, ul. 20 Stycznia 32, patr. od 2-4. (F-8215)

Koń

klacz, 9 lat stary, roboczy i lekka platforma tanio na sprzedaż. E. Niedziolski, Bydgoszcz, Sienkiewicza 6. (F-8222)

Samochód

„Opel” 8x20, 4 osobowy światło elektryczne, bez starteru, nowo lakierowany w bardzo dobrym stanie, sprzedam lub zamienię na 2 osobowy, może być w stanie nieczynnym, ewtl. za małą dopłatą. Oferty proszę skierować do Dz. Bydg. pod „Opel”. (17052)

Męski

gabinet, nowy, bardzo elegancki i duży okolicznościowo tanio na sprzedaż. Cicha 8. (Bielawki). (F-8312)

Ładna

jadalnia i sypialnia okazyjnie i tanio sprzedaje Magazyn mebli, Sniadeckich nr. 56. (F-8318)

Kompletny

garnitur parowy do mlócenia „Garret Smith” w dobrym stanie oraz mlóczarnia na dogodnych warunkach na sprzedaż. St. Sowiński, Nakło, Dąbrowskiego 147. (16950)

Krzesła

i stoły ogrodowe na sprzedaż. Wiadomość: Warsztat mechaniczny, Garbary 28/29, od godz. 4-6 po południu. (F-8283)

KUPNA

Młyn wodny

wzemu w dzierżawę lub kupię. Of. do Dz. Bydg. pod „E. K.” (16869)

Domek

kupię w Bydgoszczy może być na bocznych ulicach lecz w dobrym stanie. Of. do filji Dzien. Bydg. Dworcowa 2, pod „Domek”. (F-8301)

Poszukuje się

składu towarów krótkich lub innego interesu tylko przy głównej ulicy. Of. pod „Fr. Z.” do Dzien. Bydg. (16849)

Kupię

dom za gotówkę do 25 tys. zł. wprost od właściciela. Of. do filji Dzien. Bydg. Dworcowa 2 pod „A. D.” (F-8293)

Kupię

dom możliwie narożnikowy ze składem, wpłaty 20.000 zł. Gotówkowa, ul. Sniadeckich 28. (F-8291)

Kupuję

stare kartofle dla świń. Barth, Warszawska 21. (F-8308)

Lokomobile

lub kocioł parowy z odpowiednią maszyną parową 10-15 k. m. kupi natychmiast mleczarnia w Białośliwiu, pow. Wyrzysk F-8286

LEKJE

Kurs haftowania

przyjmuje panienci do haftowania. Zapisy przyjmuje M. Ligarszewska, Wełniany Rynek 14. (17070)

Udzielam

gruntownie lekcji gry na fortepianie. Sienkiewicza 16, I p. lewo. (F-8282)

POSADY WOLNE

Stenografistki(owie)

potrzebni(e). Również wyuczamy listownie, najdoskonalej stenografii. Zadzamy frankowania naszych obszernych informacji. Instytut Stenograficzny Warszawa, Krucza nr. 26. (16250)

3 tapicerów

na meble skórzane potrzebuje zaraz Skład mebli, Antoni Górecki, Bydgoszcz, Wełniany Rynek nr. 3. Telefon 1516. (17068)

Poszukuje

od 1. 8. 27 r. pomocnika szwajcarskiego lub ucznia wysokiego zasługi. Bacher, nadzwajcar, Kotomierz, pow. Bydgoszcz. (F-8243)

Czeladź

szewską na lepszą pracę potrzebuje. Stary Rynek nr. 20. (17066)

2 stolarzy

na dobrą fornierowaną pracę poszukuje Gralewski, Ks. Skorupki 102. (17106)

Mechanik

szofer dzielny w swym zawodzie, z dobrymi świadectwami, przyjmie posadę. E. Biezanek, Keynia, Wójtostwo 8. (17088)

Fryzjerka

dobra siła potrzebna zaraz, wysoka pensja. Sienkiewicza 54. (F-8316)

Poszukuje

z 3-4 garniarzy na nowe stawianie piecy. J. Czarnecki, mistrz garniarzy, Chelmno, Kilifskiego nr. 7. (16934)

Biuralistka

kat. uczeiwa, pisząca na maszynie, do pomocy w biurze potrzebna zaraz. Warunki: wolne mieszkanie, utrzymanie i 30 zł. mies. Zgł. Lecznica Powiatowa Chelmno. F-8297

2 dzielnych

pomocników fryzjerskich na stałe mogą się zaraz zgłosić. A. Marchlewski, Chelmno, ul. Wodna 17. 17024

Poszukuje

się od 1. 8. 27. samodzielnej, ucieiwej gospodyni do prowadzenia kuchni i gospodarstwa wiejskiego na nadleśnictwie. Zgł. pod adres: Nadleśnictwo Drewniaczki poczta Zelgoszcz Pomorz. (16970)

Poszukuje

zaraz dziewczynę do wszelkich prac domowych z dobrem gotowaniem do małego gospodarstwa najchętniej z wioski. Zgł. osobiste od 1 do 3. Wł. Kaptur, Gamma 2. F-8295

Poszukuje

zaraz starszą dziewczynę do wszelkich prac domowych z dobrem gotowaniem. Cośkolwiek inwentarza. Tylko osoba która umie samodzielnie prowadzić całkowite gospodarstwo domowe może się zgłosić z odpisem świadectw. A. Kulasowa, Kosciężyna, ul. Dworcowa nr. 10. (16866)

Dziewczę

do dzieci uczeiwe z dobrej rodziny w wieku 15 do 16 lat potrzebne od 1. 8. b. r. Pilaczyński, ul. Gdańska 163. (F-8311)

Poszukuje

zaraz woźnicy z kauceją do rozwożenia mleka. Uwzględnia się osoby z dobrymi świadectwami. Zgł. od 8-9 wieczorem. Ul. Gdańska 56, Mleczarnia. (F-8314)

Panienci

do sprzedaży potrzebne. Przemysł Graficzny, ul. Sniadeckich 4. (F-8309)

Sluząca

z gotowaniem i dobrymi świadectwami potrzebna. Dworcowa 95, I piętro. (F-8319)

POSADY POSZUKUJA

Panna

władająca językiem polskim i francuskim, która ukończyła Szkołę Wydziałową poszukuje posady jako początkowa siła biurowa lub też freblanka. Możliwa mniejsza kauceja. Łask. zgłosz. do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2, pod „K. S. 12”. (F-8236)

Panna

inteligentna, znająca wykwitną kuchnię, poszukuje posady zaraz u samotnego pana, najchętniej w Bydgoszczy. Zgłoszenia pod „Inteligentna” do Dz. Bydg. (17034)

Biuralistka

znająca dobrze korespondencje, pisanie na maszynie oraz książkowość, z językami niemieckim i francuskim potrzebna od 15. 8. wzgl. 1. 9. 27. Zgł. tylko sił pierwszorzędnych z świadectwami i dłuższą praktyką pod „A. G.” do filji Dzien. Bydg. (F-8132)

Rutynowana

ksiązkowa kasjerka z długoletnią praktyką, obeznana dokładnie w prowadzeniu wszelkich ksiąg gospodarczych, wydoskonalona w swym zawodzie. Obecnie w niewygodnej posadzie, zmienia takowe od 1. 9. br. na majątku ziemskim. Okolica obojętna, może być i Małopolska. W wolnych chwilach zajmie się prowadzeniem domu. Łask. zgł. do Dz. B. pod „J. J.” (17045)

Bufetowy

z kilkuletnią praktyką, trzeźwy i sumienny, 5 lat na jednej posadzie, poszukuje za kauceją do 1000 zł. zaraz lub później bufetu na własny rachunek. PP. Restaurator, którym należy na czystej i rzetelnej obsłudze gości, zechcą swe oferty skierować do Dz. Bydg. pod „Bufetowy”. Przyjmie także posadę jako ekspedjent w branży kolonialnej lub delikatesów. (17050)

Sierota

lat 19 poszukuje posady, z lepszej rodziny, do składania lub pomocy pani domu. Adres wskaże Dz. B. (17037)

Kucharz

poszukuje posady, posiadająca świadectwa hrabiowskie, hotelowe i kasyn oficerskich. Of. pod „U. Y.” do Dzien. Bydg. (17039)

Pomocnik kupiecki

z branży kolonialnej i żelaza, obeznany dobrze z swoją branżą, biegły w języku polskim i niemieckim, posiadający dobre świadectwa, poszukuje posady ekspedjenta lub podróżującego zaraz lub później. Łaskawe zgłoszenia do Dziennika Bydg. pod „Pomocnik kupiecki”. (17079)

Młoda

wdowa w bardzo krytycznym położeniu prosi szan. kupców o dostarczenie jej szycia w dom, aby móc siebie i dzieci wyżywić. Łask. of. proszę skierować do filji Dzien. Bydg. Dworcowa 2, pod „Wdowa J. K.” (17057)

Poszukuje

posady jako maszynista do mlócenia. Zgłoszenia W. Niedbalski, Mroczka, pow. Wyrzysk. (17098)

DZIERŻAWY

2 ubikacje

na warsztat do oddania. Plac Piastowski 7, Balcerkiewicz. (F-8268)

Lepsze

ubikacje nadające się na warsztaty i składnice poszukuje. Magazyn Mebli Słazaków, Sniadeckich nr. 56. (F-8317)

Poszukuje

zaraz celem dzierżawy restauracji lub gościnnia gdzie egzystencja zapewniona, możliwie z rolą. Zgłosz. Smyrek, Wrónki, poznańskie. (16969)

Skład

blawatów i konfekcji damskiej z 3 pokojami i kuchnią jest zaraz do wydzierżawienia w Chodzieży. Zgł. do J. Jesionowskiego, Chodzież. (16968)

Dzierżawie

warsztat stolarski, 2-4 ławki z narzędziami na prowincji lub Pomorzu. Oferty do Dzien. Bydg. pod „W. B.” (F-8313)

MIESZKANIA

Mieszkania

poleca „Norma”, Gdańska nr. 24. (F-8303)

Mie sz tania

1-2-3-4-5 pokojowe odda „Posrednictwo”, ul. Hetmańska nr. 25. (17081)

POKOJE

Pokój

dobre umebl. dla 2 panów od 1. 8. do wynajęcia. Gamma 8, parter lewo. (16980)

Pokój

umebl. słoneczny z urządzeniem kuchni zaraz do wynajęcia. Ks. Skorupki nr. 102. (16887)

Pokój

umebl. do wynajęcia, ul. Cieszkowskiego 9. (F-8234)

Pokój

umeblowany zaraz do wynajęcia. Wileńska 12 I p. lewo. (F-8302)

Stancja

dla dwóch uczni w obywatelskiej rodzinie, dobry pokój, troskliwa opieka, praktyka w obcych językach, fortepian. Chrobrego 7, I piętro lewo. (F-8296)

Pokój

do wynajęcia od 1. 8. 27. Stary Rynek 21, II ptr. (17038)

Pokój

dla pani do wynajęcia. Gdzie? wskaże Dz. Bydg. (17040)

Ładny pokój

umebl. do wynajęcia, ul. Wileńska 2, I ptr. lewo. (F-8299)

Pokoje

W środę, dnia 27-go lipca r. b. zasnął w Bogu opatrzony Sakramentami św. po długich i ciężkich cierpieniach nasz drogi i nigdy niezapomniany syn i brat

ś. p.

Leon Karwecki

w 24 roku życia, o czym donoszą w ciężkim smutku pograżeni

Rodzice i rodzeństwo.

Bydgoszcz, dnia 28 lipca 1927 r.
Wilczak — Malborska 2.

Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 30. bm. o godz. 4-tej po południu z domu żałoby na stary cmentarz.

(17064)

Nowości

księgowości, stencjografji i korespondencji udziela
G. Vorreau,
rewizor ksiąg
Jagiellońska nr. 14.

Osoby które pożyczły p. Kulerskiemu w 13 roku pieniędzy na jego ogłoszenie w Gazecie Grudziądzkiej na rozbudowę redakcji uprasza się o podanie adresów. (17047)
Bestry, Ostrów Wlkp. Raczkowska 58.

Poszukuje zaraz lub od 1. 8. b. r. (16871)

3 karmelkarzy

z dokładną znajomością fachową. Oferty z podaniem warunków proszę przelać pod firmą

Najstarsza Gnieźnieńska Parowa Fabryka Wyrobów Cukrowych
L. Bukalski, Gniezno.

Halo!!! Tanio! Tanio! Tanio!!!

Na zakończenie sezonu letniego a przed rozpoczęciem jesienno-zimowego urządzamy począwszy od soboty, dnia 30 lipca

WIELKA SPRZEDAŻ SERJAMI

Jest to rzadka sposobność do zaopatrzenia się w wszelkie materiały wełniane i bawełniane, bieliznę, galanterję, artykuły męskie itd.

po niebywale niskich cenach

Wszystkie towary te u fabrykantów drożają.

Dla orientacji przytaczamy tylko kilka przykładów:

- Serja I: 48 gr. 3 m. koronki nicianej, 5 m. ząbków do bielizny, 4 tuz. guzików płóciennych, 3 rolki nici maszynowej 200 Yd., 4 kłębki nici ręcznych Gruschwitz
- Serja II: 98 gr. 10 m. wstążki jedwabnej, 4 m. koronki klockowej, 5 motków bawełny D. M. C., 5 kłębków wełny kolorowej, 1 para pończoch damskich
- Serja III: 1,48 zł. 1 koszula damska, 1 biustonosz, 1 kapelusik, 1 chustka na głowę, 2 chusteczki do nosa
- Serja IV: 1,98 zł. 1 m. półwełn. kratki na sukienki, 1 m. materiału na mundurki barc., 1 m. zefiru kieszulowego, 1 m. caju spodniowego, 1 m. surówki (podw. szerokość)
- Serja V: 2,98 zł. 1 m. bluzkowego, 2 m. na suknie domowe, 1 m. batystu w rzuciki, 1 m. na firanki, 1 m. prześcieradłowego
- Serja VI: 3,98 zł. 1 m. popeliny, 1 m. radjo na suknie, 1 m. adamaszku podszewkowego, 1 m. woalu szwajcarskiego, 1 ręcznik kąpielowy
- Serja VII: 4,98 zł. 2 m. materiału w kratki, 1 m. alpagi, 1 m. popeliny jedwabnej, 1 m. kostjumowego, 1 m. aksamitu do prania w siłcz. kolorach
- Serja VIII: 5,98 zł. 1 m. popeliny rypsowej, 1 m. pepity (czysta wełna), 1 m. ubraniowego, 1 m. płaszczowego, 1 m. manszestru (trwały gatunek)
- 4 kłębki twistu, 4 paczki spilek, 1 para stóp do nadrabiania pończoch, 3 pary sznurawadeł mako, 4 siatki na włosy i t. d. i. d.
- 1 ręcznik wafflowy, 1 fartuszek chłopięcy, 1 kołnierzyk męski podwójny, 1 para skarpet, 1 krawatka i t. d. i. d.
- 1 m. muślinu lub kretonu, 1 m. fartuchowego, 1 m. pościelowego la gat., 1 m. płótna modrego, 2 m. ręcznikowego i t. d. i. d.
- 1 podstanieczek damski, 1 sukienka dziecięca, 1 fartuszek dziecięcy, 1 pantalon, 1 ręcznik frotowy i t. d. i. d.
- 2 pary szlyfterow, 1/2 tuz. chusteczek do nosa, 1 półkoszulek, 1 pasek skórzany, 1 para szelek i t. d. i. d.
- 1 pulower damski wełniany, 1 fartuch damski, 1 koszula męska, 1 para kalessonów trykotowych, 3 pary skarpet i t. d.
- 1 siennik, 1 trykot kąpielowy, 1 prześcieradło kąpielowe, 1 szal biały, 1 gorset i t. d.
- 3 m. madapolam dobrego, 1 m. obrusu ogrodowego, 1/4 tuz. serwetek, 2 ręczniki frotowe, 1 koszula wierzchnia (mako)

Zwracamy uwagę na nasze wystawy. Na wszystkie towary, nie włączone do seryj, udzielamy 10% opustu.

T. SZMELTER i F. WESOŁOWSKI
Bydgoszcz, Stary Rynek 19. (17036)

WRÓCIŁEM

Dr. SIELUŻYCKI 17041

lekarz praktyczny

Bydgoszcz, Grunwaldzka 143. Telef. 404.

Konkurs architektoniczny

na projekt szpitala miejskiego w Bydgoszczy.

Magistrat miasta Bydgoszczy ogłasza wśród architektów obywateli Państwa Polskiego konkurs architektoniczny na projekt szpitala miejskiego w Bydgoszczy.

Wyznaczono nagrody w wysokości 10.000, 6.000 i 4.000 złotych oraz zakupy po 1000 zł. Termin nadsyłania prac upływa 15 września 1927 r.

Warunki i program konkursu (w cenie 10 zł) można otrzymać w Urzędzie Budownictwa Namiennego Magistratu miasta Bydgoszczy, ul. Jana Kazimierza 3.

Bydgoszcz, dnia 28 lipca 1927. (17072)

Magistrat

Dr. Śliwiński, Prezydent miasta.

Przetarg przymusowy.

Dnia 3 sierpnia r. b. o godz. 10 będą sprzedawał w Bydgoszczy u spedytora Hartwiga, ul. Dworcowa za gotówkę najwięcej dającym następujące przedmioty:

2 kanapy pluszowe, 1 szafa do akt, 1 umywalkę, 1 leżankę, 1 garnitur wiklinowy, 1 bufet i 1 aparat fotograficzny. (17076)

Cywiński, komornik sądowy w Bydgoszczy.

Przetarg przymusowy.

W sobotę 30 7 r. b. o godz 9 przed połud. sprzedam w mojej kancelarii przy ulicy Długosza 8

1 maszynę do pisania i 30 czapek

za gotówkę najwięcej dającemu. (16099)

Kowalski, komornik sąd. w Bydgoszczy, Długosza 8.

Województwo Pomorskie Państw. Nadleśn. Lubichowo, pow. starogardzki wudzierzawii

w drodze ustnego przetargu w czwartek, dnia 11-go sierpnia 1927 r. o godzinie 10-tej przed południem w kancelarii Nadleśnictwa (17075)

prawo rybołówstwa

na czas od 1. VIII. 1927 do 31. III. 1932 r. na jeziorach: Rózek, Babskie i Cianińskie o powierzchni 17.845 ha. Warunki dzierżawne ogłoszone będą przed rozpoczęciem licytacji. Nadleśniczy Państwowy.

Państwowe Nadleśnictwo Osie, p. Osie, pow. Świecie n. W.

sprzeda w dniu 10 sierpnia 1927 r. o godzinie 11

około 4000 m² kopalniaków sosn. i 1800 m² budulcu sosnowego

z wyrębu drzewostanów uszkodzonych przez sówkę-chojnowkę, a pochodzących z roku gospod. 1926/27. Bliższe szczegóły w Rynku Drzewnym. (17074)

Na Wystawie Wodnej w gmachu O

pomiedzy innymi prawdziwa oryginalna

NASTOJKA

owocami

pomysłu i wyrobu

firmy B. Kasprowicz

którą tak licnie naśladowa.

16938

PROTOS
ODKURZACZ
zł. 395.00
Dogod. warunki płatności bez jakichkolwiek nadwyżek.
F. KRESKI
BYDGOSZCZ
Gdańska 7.

SÓL

czerveną bydlecą

poleca (17056)

POLRUX, Poznańska 1.

Żniwiarki oryg. „Deering“

Grabie konne „VENTZKI“

Parowe i motorowe mlócarnie „Flöthera“ 16490

Młocarnie

Maneże - Sieczkarki

Wielki wybór części zapasowych -- Maszyny rolnicze

Franc. Kloss i Syn, Bydgoszcz
Tel. 16-83 Gdańska 97 Zał. 1899

Młócarnia

fabrykatu „Lanz“, kompletnie wyremontowana, 60 cali

tanio na sprzedaż.

Oferty do filji Dz. Bydg. pod „Młócarnia“ (F824)

złote plamy, opaleniznę
PIEGI, radykalnie leczy pod gwarancją aptekarza Jana Gadebuscha
„Axela“ krem i mydło
SPRZEDAŻ DETALICZNA I HURTOWA
M. Górecki, Bydgoszcz, Pomorska 8
Telefon 43. (17077)

Sekretarz adwokacki

rutynowany pracownik biura adwokackiego i notarialnego poszukuje posady od zaraz lub później. Oferty pod „M. 50“ do Dzien. Bydg. (17117)

500 zł. nagrody

za odnalezienie 3 skradzionych koni, 1 klacz kasztanka 5 lat, łysa, 1 klacz gniada z gwiazdką 5 lat, z grzywką białą, 1 wałach kasztan łysy, białe nogi. Konie są znaczone na lewym tylnym boku „J. H.“ więc łatwo do poznania.

F-8320 **Józef Hoppe, Liszkowo p. Jachcice**
Tel. Złotniki Kuj. 4.

Dzielnych
poljerów i poljerek
na meble poszukuje
G. Habermann,
Unji lubelskiej nr. 9-11.
(17095)

ogród Pafzera

W niedzielę, 31. 7. 27. o godz. 3 po południu

wielki koncert.

Wstęp wolny. Wieczorem o godzinie 7 na sali (17065)

zabawa taneczna.

Przyjmę dwóch uczniów gimnazjalnych na stancję z całkowitem utrzymaniem. Pokój zdrowy i słoneczny. Pomoc w nauce zapewniona przez ucznia klasy VIII. Zgłoszenia, Bydgoszcz, Babia Wieś 3 c. II piętro prawo. (15820)

Cena ogłoszeń: 20 groszy za wiersz szer. 38 mm. Za reklamy na stronie przed ogłoszeniami 50 gr., w tekście na drugiej i trzeciej stronie 90 gr., na dalszych stronach 75 gr. za wiersz szer. 76mm. Drobne ogłoszenia słowo tytułowe 20 gr., każde dalsze 10 gr.; dla poszukujących pracy oraz na nekrologi 20% zniżki. Przy powtórzeniu ogłoszeń udziela się rabatu. Przy konkursach i dochodzeniach sądowych wszelkie zniżki upadają. — Ogłoszenia skomplikowane oraz zastrzeżenie miejsca o 20% drożej. Za terminowe umieszczenie i przepisane miejsce administracja nie odpowiada. — Miejsce płatności: Bydgoszcz. — Korta bankowe: Bank Związku Spółek Zarobkowych, Bank Ludowy, Bank Gospodarstwa Krajowego, Bank M. Stadhagen. — Konto czekowe: P. K. O. 203713 Poznań.

Wydawca, nakładem i czeionkami: Drukarnia Bydgoska Sp. Akc. w Bydgoszczy. — Redaktor odpowiedzialny: Kazimierz Purwin w Bydgoszczy.